Søstrenes sanger

Therigatha

Til norsk ved

Tone Lie Bøttinger og Kåre A. Lie

Innhold

Innledning

Forunderlig levende trer de frem og taler direkte til oss på tvers av årtusenene, kvinnene i diktsamlingen *Søstrenes sanger*. Deres sorger, lengsler og gleder tilhører en annen tid og en annen kultur, men diktene deres uttrykker likevel så allmennmenneskelige følelser at de lett finner gjenklang i hjertet hos lesere i vår egen tid.

Therigatha, eller *Søstrenes sanger*, tilhører den store samlingen av tekster som er kjent under navnet *Tipitaka* eller *De tre kurvene*, buddhismens kanoniske tekster, eller buddhismens "Bibel", om man vil. *Tipitaka* består av en lang rekke forskjellige bøker, og de fleste av dem inneholder nedtegnelser av Buddhas ord og handlinger, slik tradisjonen har overlevert dem. Men to av bøkene skiller seg ut. De inneholder dikt forfattet av mennesker som ved å følge Buddhas lære var kommet frem til erkjennelse av livets dypeste grunn, og som jubler over den indre frihet dette ga dem. Den ene samlingen inneholder dikt av menn (*Theragatha, Brødrenes sanger*), den andre er skapt av kvinner.

Hvem var så disse kvinnene, hva slags virkelighet levde de i, og hvilke følelser var det som drev dem?

Historien om Buddha forteller at fyrstesønnen Gotama gjennom sin oppvåkning selv hadde funnet frem til innsikt og frihet, og derfor ble han kalt "buddha" -- "den våkne". Gjennom mange år vandret han omkring i det nordlige India og underviste andre i sin frigjøringslære. Hans undervisning var variert og berørte mange forskjellige områder, men gjennomgangstemaet var frigjøring -- frihet fra sorg, lidelse og smerte, og frigjøring til innsikt og glede. "På samme måte som alt vann i havet har én og samme smak, nemlig saltsmaken, slik har også hele min undervisning én og samme smak: smaken av frihet," sa han en gang.

Mange ble grepet av hans lære og ønsket å følge ham, for lettere å kunne praktisere den treningsveien han anbefalte. Dermed ble det innstiftet en orden, først for menn, og senere også for kvinner -- slik det fortelles i innledningen til Mahapajapati Gotamis vers. Vi kaller disse mennene og kvinnene for munker og nonner, men vi bør ikke umiddelbart assosiere dem for sterkt med det bildet av munker og nonner vi er vant med fra Vesten. Det finnes likheter, men også forskjeller. For eksempel var "klostrene" gjerne ikke annet enn en samling enkle hytter, uten noen mur som stengte omverdenen ute.

Hva var det som drev disse kvinnene til å la seg ordinere som nonner, eller til å "gå ut i hjemløshet", som det også het? Dette finnes det ikke noe enkelt svar på. Diktene gir oss et fascinerende bilde av hvor forskjellig motivasjonen kunne være. Noen flyktet fra et liv i fornedrelse, fra en helt uholdbar livssituasjon. Andre følte seg tiltrukket av høyere idealer, etter å ha hørt en munk eller nonne, eller kanskje Buddha selv, forklare læren. Andre igjen lot seg ordinere uten noen sterk personlig motivasjon, bare fordi de ble bedt om det, eller fordi andre hadde gjort det.

De som ønsket å la seg ordinere, måtte avgi løfte om å følge ordenens treningsregler. Disse er det mange av, fra de strengeste regler om ikke å drepe, stjele eller ha seksuell omgang, ned til regler for takt og tone ved måltidene. Så snart ordinasjonsseremonien er gjennomført, blir den nye munken eller nonnen, som nå er blitt iført gul/oransje kappe, knyttet til en personlig lærer, som gir instruksjoner både for dagliglivets mange gjøremål og for den åndelige treningen, der meditasjon har en viktig plass. Sentralt i meditasjonstreningen står innsiktstreningen, en spesiell metodikk for å observere selve livet, observere alt som foregår i sanser, kropp og sinn med våken og analytisk holdning, slik at den mediterende etter en tids trening kan vinne en dyp, eksistensiell forståelse av tilværelsen. Prosessen kan være

tung. Det er mange illusjoner og mange fikseringer som skal brytes ned før oppvåkningen. En av de fikseringene som oftest kommer til overflaten i *Søstrenes sanger*, er fikseringen på kropp og skjønnhet -- noe som heller ikke er et ukjent fenomen i vår egen tid. Gjennombruddet, oppvåkningen til virkeligheten, føles enormt befriende, og er en kilde til dyp glede, slik mange av diktene forteller oss. Den som oppnådde dette, ble kalt *arahant*, og en kvinnelig *arahant* var intellektuelt og moralsk like høyt respektert som en mannlig. Hun kunne gjerne "brøle sitt løvebrøl" for selveste Buddha, om hun ville.

Mange av diktene, særlig de kortere, ser ut til å være spontane uttrykk for gleden over den frihet og erkjennelse som var blitt vunnet. Noen forteller også om de kvaler som var gjennomlevd før gjennombruddet til frihet fant sted. Andre, og da særlig de lengre, bærer mer preg av å være litterære komposisjoner, til dels i balladeform og til dels som dramatiske dialoger. *Søstrenes sanger* består av personlige uttrykk for hvordan enkeltindivider møtte Buddhas lære, og gir naturligvis ikke noen samlet eller systematisk fremstilling av læren.

Versene ble memorert og overlevert i muntlig form, og det er bare selve versene som inngår i den kanoniske tekstsamlingen *Tipitaka*. Vi vet ikke nøyaktig når de ble samlet til en bok, men det har trolig skjedd senest ved tredje konsil, på keiser Asokas tid (ca. 250 f.Kr.). Parallelt med versene ble det fortalt historier om hvem som hadde diktet dem, og hvordan de var blitt til, og disse kommentarene ble først nedtegnet flere hundre år senere. Vi kan derfor ikke være sikre på at alt disse forteller, er historisk riktig. I noen tilfeller ser det ut til at kommentatoren selv er en smule forvirret, eller rent ut tar feil. Et godt eksempel er fortellingen om Patacara og de fem hundre nonnene. At hele fem hundre kvinner skulle miste barna sine og komme samtidig til nonnen Patacara, tøyer grensene for det troverdige. Og Kisa-Gotami er blitt tillagt noen vers som virker underlig malplasserte i forhold til prosafortellingen. Men selv om vi må være åpne for den mulighet at kommentarhistoriene i noen tilfeller kan være feilaktige, bidrar de likevel til å gi et fargerikt og ofte gripende tidsbilde, og mange av versene ville ha vært nærmest uforståelige uten den rammen kommentaren setter dem inn i. Om den historiske sannhet kan være usikker, kan vi kanskje si at de i det minste inneholder en poetisk sannhet.

Kommentaren forteller at ikke alle diktene i samlingen er forfattet av de kvinnene hvis navn er knyttet til dem. Noen dikt skriver seg fra andre, men kommentaren forteller at denne kvinnen ble grepet av diktet, tok det til seg og gjorde det til sitt eget. Det fortelles også at de redaktørene som samlet diktene og satte dem sammen til boken *Søstrenes sanger*, selv satte inn vers. Og vi kan se at i mange tilfeller lånte man vers eller fraser av hverandre og satte dem inn i nye sammenhenger. Det ser altså ut til at et dikt kunne bli knyttet til en gitt persons navn ved at hun enten selv hadde forfattet det, eller ved at hun hadde tatt det til seg og kanskje fremsagt det ofte.

Mange av de kvinnene, men ikke alle, som har fått sine navn knyttet til disse diktene, er også kjent fra andre tekster i *Tipitaka*. Det ser ut til at mange av dem levde samtidig med Buddha, mens andre kan se ut til å ha levd noe senere. Tidsrammen for når diktene ble laget, kan altså strekke seg fra Buddhas samtid, muligens på 400-tallet f.Kr. (dateringen av Buddhas levetid er omdiskutert) og senest frem til Asokas tid, omkring midten av 200-tallet f.Kr. Deretter ble diktene overlevert muntlig sammen med hele resten av den store tekstsamlingen *Tipitaka* (som i omfang tilsvarer 10--12 bibler), inntil hele samlingen ble nedtegnet på Sri Lanka omkring 20 f.Kr. Det fantes litt ulike kommentarer til dem, og Dhammapala, som midt på 500-tallet e.Kr. skrev den *Therigatha*-kommentaren vi nå har tilgjengelig, forteller at han baserte seg på tre forskjellige versjoner og kombinerte materiale fra dem alle i sin egen kommentar, som er skrevet på det gamle indiske språket pali, slik diktene også er.

Dhammapalas kommentarverk inneholder de biografiske prosafortellingene som innleder hvert dikt. I tillegg har den også med legendarisk stoff om mange av kvinnenes tidligere liv, samt mange forklaringer av vanskelige ord og uttrykk. Disse ordforklaringene er til stor nytte for forståelsen og oversettelsen av diktene.

Denne norske utgaven av *Søstrenes sanger* er blitt til i samarbeid mellom filologiens og poesiens muser. Kåre A. Lie, som er palifilolog, har oversatt det biografiske materialet fra kommentaren og tilrettelagt det språklige materialet i diktene i form av en ord-for-ord-oversettelse, uten hensyn til stil eller form. Tone Lie Bøttinger, som tidligere har utgitt tre egne diktsamlinger, har deretter på basis av dette materialet, og med støtte både i originaltekst og i tidligere oversettelser til engelsk og tysk, gjendiktet versene i poetisk form. Det har blitt mange drøftinger og rådslagninger underveis, og til slutt har vi også begge gjennomgått hele teksten i fellesskap. Vi har sett det som viktig at den norske utgaven filologisk skal være så korrekt som mulig, men kanskje i enda større grad at den skal fungere som poesi -- to idealer som det ikke alltid har vært helt enkelt å forene. Noen kompromisser har det nødvendigvis måttet bli.

Oversettelsen av en tekst fra et fremmed kulturområde, slik *Søstrenes sanger* er, medfører sine spesielle problemer.

Et av problemene henger sammen med at en slik oversettelse representerer et møte mellom to høyt utviklede sivilisasjoner, nemlig den indiske og den europeiske, som vi selv er en del av. Den europeiske sivilisasjonen har allerede en rik litteratur, en stor filosofisk kulturarv og et høyt utviklet religiøst og filosofisk språk, med en rekke uttrykk som bærer ideer fra gresk filosofi og jødisk og kristen åndelighet og frem til nyere tids vitenskapelige tenkning. Denne rikdommen gjør det til tider vanskelig å finne egnede uttrykk for oversettelsen av buddhistiske ideer. Dersom oversetteren bruker velkjente uttrykk fra Vestens religiøse eller filosofiske språkbruk, slik at teksten får et utseende som stemmer overens med hva Vestens lesere mer eller mindre bevisst forventer av "religiøs" litteratur, kan buddhismens tankeverden bli tilslørt og komme til å lyde bare som nok en versjon av tanker som Vesten allerede er fortrolig med. Et eksempel på dette er en tidlig engelsk oversettelse av buddhistiske tekster, der språk og stil bevisst ble lagt nær opp til det gamle og ærverdige språket i King James' bibel, for å slå an den forventede "religiøse" tonen. Men hvis på den annen side oversetteren velger helt nye uttrykk, kan buddhismen komme til å virke altfor eksotisk og mystisk, slik at den mister mye av sin jordnære sunne fornuft. Eller dens jordnære fornuft kan også bli presentert i ord som kan overraske, og kanskje til og med støte, en vestlig leser av i dag som altfor "moderne".

Idealløsningen finnes neppe, og oversettere og gjendiktere er henvist til å lete seg frem til en middelvei, en balanse som på en eller annen måte kan fungere.

I tillegg er det stilforskjeller i teksten. Forskjellen i stil mellom versene og prosakommentaren går dypere enn bare forskjellen på vers og prosa. Kommentarene er tørre og i dobbelt forstand prosaiske. Versene er noen hundre år eldre og ofte noe mer gammelmodige i stil enn kommentarene. Denne arkaiseringen ser man ofte i vers, og det har nok også vært et bevisst poetisk virkemiddel, den gang som nå. Men også mellom de forskjellige diktene finnes det markante stilforskjeller. Noen er enkle, nesten som prosa klipt opp i verselinjer. Andre bruker mer komplisert metrikk og raffinerte bilder.

Versemålene i originalteksten er så sterkt bundet til språket palis egne klanger og rytmer, at vi ikke har gjort noe forsøk på å gjenskape disse på norsk. Men enkelte steder, der pali-diktene eksellerer i mer briljante og kunstferdige versemål, har gjendikteren også latt seg rive med, og forsøkt å løfte stilen ved hjelp av metriske hjelpemidler.

Målet har vært å la diktene og prosafortellingene tale for seg, uten å nedlesse boken med fotnoter og forklaringer. Men én skikkelse trenger en kort forklaring, nemlig Mara. I buddhistisk mytologi er Mara den personifiserte fristeren, som kan finne på hva som helst for å lure folk bort fra den buddhistiske treningsveien. Han blir også omtalt som den personifiserte Døden. Han kan med andre ord ligne litt på kristendommens djevel, men hersker ikke over noe helvete. Og hans makt er begrenset: så snart han blir gjenkjent som den han er, har han tapt og forsvinner. Når flere av disse kvinnene møter Mara, som frister med elskov, får det bli opp til leseren å gjøre seg tanker om nonnen i virkeligheten kanskje møtte en kjekk, ung mann eller om det hele var et utslag av fortrengte fantasier. Eller kanskje dikterne satte ham inn for å få anledning til å skrive glødende kjærlighetslyrikk, noe som ellers neppe ville ha sømmet seg for en nonne?

Men la nå kvinnene selv få komme til orde.

Tone Lie Bøttinger og Kåre A. Lie

1. Sanger med ett vers

1. Nonne med ukjent navn

Denne kvinnen var datter av en rik adelsmann i Vesali, og ble gift med en ung adelsmann. En gang Mesteren var i Vesali, gikk hun for å høre på ham. Hun ble overbevist av det hun hørte, og ble legdisippel. Men senere fikk hun høre Mahapajapati, Buddhas tante og den første kvinnen som ble ordinert, forklare læren. Da fikk hun selv lyst til å bli nonne. Hun ba ektemannen om tillatelse, men det ville han ikke gi henne. Derfor fortsatte hun som før sine daglige gjøremål i hjemmet, mens hun tenkte over det hun hadde hørt av læren, viet seg til selvinnsikt og til betraktning av form og ikke-form.

En dag hun var på kjøkkenet og laget mat, flammet plutselig ilden opp og brente all maten med mye fresing og spraking. Da hun fikk se dette, tenkte hun over hvor flyktige alle ting er, og hun vant dyp innsikt i tingenes forgjengelighet, deres iboende evne til å volde smerte og deres mangel på egensubstans. Dette inspirerte henne dypt, og hun nådde det stadiet som kalles "en som ikke vender tilbake".

Fra da av sluttet hun å bruke smykker og pynt. Mannen hennes spurte henne om grunnen til dette, og hun sa at hun ikke lenger følte seg i stand til å leve et vanlig familieliv, og ba om lov til å bli ordinert. Da tok han henne med seg til Mahapajapati Gotami, og sa: "Kan du ordinere denne kvinnen, søster?" Mahapajapati ga henne ordinasjon, tok henne med til klosteret og presenterte henne for Mesteren, som fremsa dette verset for henne:

1. Sov lykkens søvn, lille søster,
hyllet i ditt eget virke.
Ditt begjær la du til ro; en
tørket urt i krukkens mørke.

Senere nådde hun det høyeste stadiet, som kalles arahant, og i sin begeistring sa hun da frem dette verset og gjorde det til sitt eget.

2. Mutta

Mutta -- navnet betyr Fri -- var datter av en velstående brahman i Savatthi. Som tyveåring lot hun seg ordinere under Mahapajapati Gotami. Hun tok fatt på det vanlige treningsprogrammet for nye nonner og begynte snart å praktisere innsiktsmeditasjon.

En dag hun hadde gått matrunden, var ferdig med måltidet og med å hjelpe de eldre nonnene, gikk hun og satte seg et sted der hun kunne være alene. Hun tok fatt på innsiktstreningen igjen, og plutselig var det som om hun så Mesteren i et syn. Det var som om han satt fremfor henne, hyllet i stråleglans, og sa frem dette verset:

2. Mutta -- fri deg fra alt som fanger,
som månen fra formørkelsens svelg.
Med sinn og tanke renset, skyldfri
kan du spise det som er gitt deg.

Inspirert av dette varte det ikke lenge før hun ble en arahant, og i sin begeistring fremsa hun dette verset. Neste gang hun sa det frem, var da hun lå for døden.

3. Puñña

Puñña -- navnet betyr Dyd -- var datter av en velstående borger i Savatthi. Da hun var tyve år gammel, fikk hun høre Mahapajapati utlegge læren. Hun ble overbevist av det hun hørte, og lot seg ordinere. Deretter tok hun fatt på det vanlige treningsprogrammet for nye nonner, og begynte snart å praktisere innsiktsmeditasjon. Med ett syntes hun at hun så Mesteren sitte foran seg, hyllet i stråleglans, og at han sa frem dette verset:

3. Puñña -- la dine dyder vokse
som månen mot den femtende dag.
Når din visdom er fullmåneklar,
splintrer strålene mørkets murer.

Dette inspirerte henne slik at hennes innsikt i tingenes egentlige vesen ble skarpere, og hun ble en arahant. Da hun hadde oppnådd dette, utbrøt hun i begeistring dette verset som uttrykk for sin forståelse.

4. Tissa

Tissa var født i Kapilavatthu, og tilhørte sakyaklanen. På den tiden da Mesteren fortsatt var fyrste, før han hadde forlatt hjemmet og nådd frem til oppvåkningen, var hun en av konkubinene i haremet hans. Senere lot hun seg ordinere sammen med Mahapajapati, og praktiserte innsiktstrening. På samme måte som dem det er fortalt om ovenfor, syntes hun også en dag at hun så Mesteren omgitt av stråleglans, og at han sa frem dette verset:

4. Tissa -- øv din oppmerksomhet.
Slit tålmodig dine lenker.
Når de brister, får du vandre
fri fra sinnets sorte strømmer.

Dette inspirerte henne slik at hennes innsikt i tingenes egentlige vesen ble skarpere, og hun ble en arahant. Da utbrøt hun i begeistring dette verset, på samme måte som fortalt ovenfor.

5. En annen Tissa

De neste seks nonnene var alle tidligere haremskvinner hos prins Siddhattha i Kapilavatthu, før han ble Buddha, og historiene deres er så å si identiske med Tissas ovenfor, unntatt når det gjelder den andre Dhira (vers 7).

5. Tissa -- legg deg læren på hjertet.
Grip det flyktige øyeblikk!
Smerte og sorg blir dem til del
som lar anledningen unnfly.

6. Dhira

6. Dhira -- strekk deg, rør ved målet!
Lykken ved å stille tankens
stormer, det å nå nirvana --
hvile over all forstand.

7. En annen Dhira

Dhira -- navnet betyr Vis -- fikk ikke noen visjon av Mesteren og hørte ikke noe vers. Da hun hadde mottatt instruksjoner fra Mesteren, la hun ivrig i vei med innsiktstreningen og ble en arahant. Da utbrøt hun i begeistring dette verset:

7. Søster Dhira! Fast og tappert
øvet du ditt sinn til visdom.
Bær ditt siste skall på jorden --
du har seiret. Døden tapte.

8. Mitta

(navnet betyr Venninne)

8. Tillitsfullt forlot du hjemmet.
Verdsett gode venner, Mitta!
Vandre våkent tankens veier
frem mot hjertets sanne hvile.

9. Bhadra

(navnet betyr Lykke)

9. Tillitsfullt forlot du hjemmet.
Gled deg over lykken, Bhadra!
Vandre våkent tankens vei
mot hvile over all forstand.

10. Upasama

(navnet betyr Sinnsro)

10. Upasama! Kryss rolig floden,
Dødens lumske stryk og strømmer.
Seil ditt siste skip på jorden --
du har seiret. Døden tapte.

11. Mutta

Mutta -- navnet betyr Fri -- var datter av en fattig brahman ved navn Oghataka i landet Kosala. Da hun kom i gifteferdig alder, ble hun giftet bort til en krumrygget brahman. Men hun ga ham beskjed om at hun ikke kunne bo der i huset hans lenger, og lot seg heller ordinere. Hun tok fatt på innsiktstreningen, men tankene hennes løp fortsatt etter ytre ting. Da tok hun seg sammen, og mumlet for seg selv: "Fri er jeg! Vidunderlig fri!" Dette ble som en sang for henne, og ved hjelp av denne trengte hun ivrig inn i den analytiske selvinnsikt, slik at hun ble en arahant. Begeistret brøt hun ut i dette verset:

11. Fri er jeg! Vidunderlig fri!
Tre krokete ting er jeg kvitt:
Morteren, støteren, mannen --
den krumme som fikk meg til hustru.
Fri er jeg fra fødsel og død,
tilværelsens tunge kretsløp.

12. Dhammadinna

Dhammadinna var født i Rajagaha og ble gift med en av byens ledende borgere, som het Visakha. Men en dag da Visakha lyttet til Mesteren, erkjente han læren slik at han ble "en som ikke vender tilbake". Da han etterpå kom hjem, møtte Dhammadinna ham i trappa. Hun strakte ut hånden for å ønske ham velkommen, men han gikk bare rett forbi henne og satte seg til å spise uten å si et ord. Hun ble forskrekket, og spurte ham hvorfor han ikke ville ta henne i hånden og ikke snakket til henne.

"Har jeg gjort noe galt, kjære deg?" spurte hun.

"Nei, du har ikke gjort noe galt," svarte Visakha. "Men jeg har trengt så dypt inn i læren at fra i dag av sømmer det seg ikke at jeg berører en kvinnes kropp eller driver med lettsindig prat mens jeg spiser. Du kan gjerne bli boende her i huset hvis du vil. Eller hvis du heller vil flytte tilbake til din egen familie, kan du ta med deg så mye penger du vil."

"Jeg vil ikke leve som en forstøtt," utbrøt hun. "La meg heller få lov til å bli ordinert."

"Det er i orden," svarte han, og sendte henne til nonnene i en gyllen bærestol.

Da hun var blitt ordinert og hadde fått tildelt et meditasjonsemne, ble hun boende der noen dager. Men så følte hun trang til ensomhet, og gikk til lærerne og veilederne sine, og sa: "Jeg orker ikke å være her i alt dette maset og kavet. Kan jeg ikke heller flytte til en liten landsby?"

Søstrene tok henne med til et lite landsbytempel, der hun slo seg til, og det varte ikke lenge før hun oppnådde analytisk selvinnsikt og ble en arahant.

Da tenkte hun som så: "Nå har jeg nådd målet! Så hvorfor skal jeg bli her lenger? Jeg går heller tilbake til Rajagaha, viser min respekt for Mesteren og gleder familien min." Og dermed vendte hun tilbake sammen med søstrene.

Da Visakha fikk høre at hun var kommet tilbake, ble han nysgjerrig på å vite hvorfor hun var kommet, og stilte henne spørsmål om de fem gruppene med personlighetsfaktorer og andre emner fra Mesterens lære. Dhammadinna besvarte alle spørsmålene like så lett og uanstrengt som om hun skulle skjære over myke lotusstilker med en skarp kniv. Etterpå gjenga Visakha hele samtalen for Mesteren, slik det er fortalt i Culavedallasutta, og Mesteren sa:

"Søster Dhammadinna er klok, Visakha! Hvis du hadde spurt meg om disse tingene, ville jeg ha svart akkurat slik hun gjorde!"

Og Mesteren satte Dhammadinna høyest blant de søstrene som kunne forklare læren.

Men mens hun fremdeles var i landsbyen og bare hadde nådd det laveste trinnet, og fortsatt praktiserte innsiktstrening for å komme videre, sa hun frem dette verset:

12. Hun som ivrig og besluttsomt
lar sitt sinn, sin sjel begeistres
ubundet av sansenes krav,
skal kalles “Hun som går mot strømmen”.

13. Visakha

Visakhas historie er lik Dhiras. Da hun var blitt arahant, tilbrakte hun dagene med å glede seg over friheten, og med dette verset kunngjorde hun sin forståelse:

13. Lev ditt liv etter Buddhas ord.
Aldri siden vil du angre!
Vask nå hurtig dine føtter --
sett deg ved din mesters side.

14. Sumana

Sumanas historie er lik Tissas. Hun syntes hun så Mesteren vise seg for henne, og det var som om han satt omgitt av stråleglans og sa frem dette verset:

14. Livet så du som lidelse --
du skal slippe å fødes igjen!
Når tilblivelsens dragning slipper,
skal du vandre med lysende ro.

Da verset var sagt til ende, var hun blitt en arahant.

15. Uttara

Uttaras historie er også lik Tissas. Hun var av sakyaklanen og hadde vært haremskvinne før hun lot seg ordinere av Mahapajapati. Hun ble arahant ved hjelp av dette verset, som hun uttalte selv:

15. Jeg hadde disiplin: Min kropp,
mitt sinn, min tale var tøylet.
Begjæret dro jeg opp med rot
og stilnet; lik en kjølig kulp.

16. Sumana
som var gammel da hun lot seg ordinere

Sumana var født i Savatthi og var søster av kong Pasenadi av Kosala. En dag fikk hun høre Mesteren undervise kongen. Hun ble overbevist av det hun hørte, og begynte å leve i samsvar med Mesterens

lære. Hun hadde god lyst til å la seg ordinere også, men utsatte det for å stelle for sin gamle bestemor. Tiden gikk, og til slutt døde bestemoren. Da tok Sumana med seg mange kostbare tepper og sjal, og sammen med kongen gikk hun til klosteret og skjenket alt som gave til munkeordenen. Så satte hun seg til å lytte mens Mesteren forklarte læren, og mens hun satt der, ble hun en som ikke vender tilbake. Så ba hun om å bli ordinert. Mesteren forsto hvor moden forståelsen hennes var, og fremsa dette verset:

16. Hvil nå lykkelig, du gamle,
hyllet i ditt eget virke.
Ditt begjær la du til ro
og stilnet; lik en kjølig kulp.

Da verset var til ende, oppnådde hun full analytisk innsikt og ble en arahant, og i sin begeistring uttalte hun det samme verset, slik at det ble en kunngjøring av hennes forståelse. Deretter lot hun seg ordinere.

17. Dhamma

Dhamma var født i Savatthi, og da hun var gammel nok, ble hun gift med en passende ektemann. Siden ble hun overbevist av Mesterens lære, og ville gjerne la seg ordinere. Men ektemannen ville ikke gi henne lov, så hun ventet helt til han var død. Da lot hun seg ordinere, og tok fatt på innsiktstreningen.

En dag hun hadde gått runden i landsbyen for å ta imot mat, og akkurat var på vei inn i klosteret igjen, snublet hun og falt. Hun samlet all oppmerksomhet om denne hendelsen akkurat idet den skjedde, og brukte den som objekt for innsiktstreningen. Der og da ble hun en arahant med full analytisk innsikt. I sin begeistring uttalte hun dette verset:

17. Jeg hadde vandret matrunden.
Svak og skjelven holdt jeg staven,
støttet mine trette lemmer –
nettopp da falt jeg over ende:
Hvor klart jeg da så kroppens svik!
Dette klarsyn friga sinnet.

18. Sangha

Sanghas -- navnet betyr Fellesskap -- historie er lik Dhiras. Da hun ble arahant, fremsa hun dette verset:

18. Jeg gikk ut, jeg forlot mitt hjem;
barnet; kveget; alt som var kjært.
Hat og lyster reiste jeg fra.
Uvitenheten ble jeg fri.
Begjæret dro jeg opp med rot,
og avkjølt falt mitt sinn til ro.

2. Sanger med to vers

19. Nanda den vakre

Nanda -- navnet betyr Nytelse -- var født i byen Kapilavatthu som datter av sakyaen Khemakas førstehustru. Hun var så usedvanlig vakker og sjarmerende at alle kalte henne Nanda den vakre.

Da hun kom i gifteferdig alder, manglet det ikke på friere. Hun ga sitt ja til den unge sakya-adelsmannen Paramabhuta, men samme dag døde han. Da sendte hennes foreldre henne i kloster, enda hun selv ikke ville det.

Selv om hun var blitt ordinert, var hun fortsatt svært forfengelig og opptatt av utseendet sitt. Hun prøvde imidlertid å holde seg unna Buddha, idet hun tenkte som så:

"Mesteren kritiserer og klandrer skjønnhet, og snakker stadig om ulempene ved å henge seg opp i synlige former!" Derfor unngikk hun ham så godt hun kunne.

Men Mesteren merket at hun var moden for innsikt og forståelse. Derfor sendte han bud på Mahapajapati, og ba henne innkalle alle nonnene til å komme enkeltvis frem for individuell instruksjon. Da det ble Nandas tur, sendte hun en annen i sitt sted. Men Mesteren sa: "Ingen skal sende en stedfortreder når det er hennes egen tur til å møte opp!" Dermed kunne hun ikke lenger lure seg unna, og møtte frem sammen med de andre nonnene.

Med sine magiske evner skapte så Mesteren bildet av en vakker kvinne som falmet og ble eldre, og Nanda følte seg sterkt grepet av dette. Så sa han disse to versene til henne:

19. Nanda, se denne kroppens masse
av sykt og heslig kjøtt i forfall.
Samle blikk og tanke om dette
urene; la det styrke ditt sinn.

20. Søk dypt i sinnets sanne ansikt.
Forkast din trang til forfengelighet.
Når den er helt og fullt forstått,
kan du vandre med lysende ro.

Da han hadde sagt disse versene, ble Nanda en arahant. Og i sin begeistring uttalte hun selv disse to versene, og gjorde dem til et vitnesbyrd om sin egen forståelse.

20. Janta

Jantas historie er omtrent som historien om Nanda den vakre, bortsett fra at hun var født i Vesali og tilhørte licchavienes klan. Der er også den forskjellen at hun ble en arahant etter at hun hadde hørt Mesteren forklare læren, og da hun merket den forandringen som var skjedd med henne, uttalte hun disse versene med inderlig følelse:

21. Syv lamper bærer det våkne sinn.
Én for hver vei til nirvana.
Jeg tente alle: Veiene
ryddet jeg slik Buddha har sagt.

22. For jeg så Mesteren! Kroppen
jeg dras med nå, er den siste.
Livets og dødens sirkel er brutt,
tilblivelsens vei gått til ende.

21. Sumangalas mor

Sumangalas mor var født i en fattig familie i Savatthi og ble gift med en kurvfletter. Hennes førstefødte sønn var Sumangala, som ble en arahant. Siden var hun bare kjent som "Sumangalas mor", og ettersom det egentlige navnet hennes ikke er kjent, blir hun i en av palitekstene omtalt som "en ukjent nonne". Da sønnen hennes ble myndig, lot han seg ordinere, og ble en arahant med full analytisk innsikt. Han ble kjent som Sumangala Thera. Moren hans ble nonne, og tok fatt på innsiktstreningen. En dag mens hun tenkte over hvor vondt hun hadde hatt det før hun lot seg ordinere, ble hun dypt grepet. Innsikten hennes ble dypere, og hun ble en arahant. Da uttalte hun disse versene med inderlig følelse:

23. Jeg er fri! Endelig frigjort
fra grytenes fastbrente rester.
Fri fra ham som formørket selv solen
og fornedret meg på avskyelig vis.

24. Alt hat jeg bar, all lidenskap,
er skåret ut av livet mitt.
Å, for en lykke! Ved treets fot
betrakter jeg min svale glede.

22. Addhakasi

Addhakasi -- navnet betyr Halve Kasi -- var født i landet Kasi, som barn av en fremstående og velholden borger. Da hun ble voksen, ble hun en prostituert. I Khandhaka fortelles det hvordan hun ble ordinert ved hjelp av et sendebud:

Hun ville reise til Savatthi for å bli ordinert av Mesteren. Men dette fikk noen av byens levemenn høre om, så de satte vakt ved veien for å forhindre det. Da Addhakasi fikk vite dette, sendte hun bud til Mesteren: "Jeg vil gjerne la meg ordinere, men hvordan skal jeg kunne komme til Savatthi?" Da ga Mesteren denne Vinaya-regelen: "Jeg gir tillatelse til at ordinasjon kan skje ved hjelp av et sendebud, munker."

Da Addhakasi således var blitt ordinert, tok hun fatt på innsiktstreningen, og det varte ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Da brøt hun begeistret ut i disse versene:

25. Som Kasis skatt i gull -- og mer --
var prisen for min klare hud,
mitt smil og mine tjenester.
Dyr var jeg for byens menn!

26. Siden ble jeg fylt av lede,
hul og tom ble all min skjønnhet.

Å, må fødselshjulets ville
runddans komme til sin ende!
Livet har jeg gjennomskuet,
jeg har fulgt Den våknes vei.

23. Citta

Citta var født i en velstående borgerfamilie i Rajagaha. Da hun var blitt voksen, fikk hun høre Mesteren undervise i læren ved porten til Rajagaha, og ble overbevist av det hun hørte. Senere ble hun ordinert av Mahapajapati. Da hun ble gammel, gikk hun en gang opp på Gribbenuten for å praktisere. Innsikten hennes ble dypere, og hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Mens hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene:

27. Svakhet kleber leiretung til
kroppen min, den syke, skjelvne.
Men mot steile nuten gikk jeg --
staven mellom magre fingre.

28. Jeg kastet kappen, veltet bollen,
støttet meg mot klippeveggen --
lang var kampen. Åndens mørke
har jeg drevet ut av sinnet!

24. Mettika

Mettika var datter av en velstående brahman i Rajagaha. Historien hennes er lik den forrige, bortsett fra at det var Patibhagaberget hun gikk opp på. Der fikk hun dypere innsikt og ble en arahant med full analytisk innsikt. Mens hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

29. Kroppens høst har hyllet meg inn.
Smerten eter bryst og lemmer.
Men mot fjellets tinder gikk jeg --
staven mellom svake fingre.

30. Jeg kastet kappen, veltet bollen
der jeg satt på klippen. Kjente
frihet komme sval og lett
som vind mot panne, bryst og øyne.
Alt ble synlig. Langsomt virket
Buddhas lære i mitt sinn.

25. Mitta

Mitta -- navnet betyr Venninne -- var født i en sakyafyrstefamilie i Kapilavatthu. Da hun ble voksen, fikk hun høre Mesteren forklare læren. Hun ble overbevist av det hun hørte, og ble en legtilhenger. Etter en tid lot hun seg ordinere av Mahapajapati og tok fatt på innsiktstreningen. Det varte ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Mens hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, ble hun så beveget av glede og lykke at hun uttalte disse versene med dyp og inderlig følelse:

31. Ved fullmåne, ved nymåne
og hver gang månen lyste halv,
fulgte jeg de åtte regler
nøye; levde fromt og rent.
Alle helligdager holdt jeg --
lengtet til en himmelsk bolig.

32. I dag er jeg raket, kledd i gult,
tilfreds med ett enkelt måltid.
Ønsket om gudenes selskap
fløy bort i lag med hjertets sorg.

26. Abhayos mor

Padumavati -- navnet betyr Lotusblomst -- var kjent som den vakreste piken i byen Ujjeni. Kong Bimbisara fikk høre om denne skjønnheten, og sa til førsteministeren sin:

“Jeg har hørt fortalt om en gledespike i Ujjeni, som heter Padumavati. Henne vil jeg gjerne se.”

“Ja vel, herre konge,” svarte ministeren.

Ved hjelp av trylleformler tilkalte han ånden Kumbhira, og på et blunk førte ånden kongen til Ujjeni, der han lå en natt med Padumavati.

Etter dette ble Padumavati gravid, og sendte bud om det til kongen. Da sendte kongen henne en seglring med denne beskjeden: “Hvis det blir en sønn, så før ham frem for meg når han er blitt stor.”

Padumavati fødte så en sønn, og ga ham navnet Abhayo, som betyr Uredd. Da han var blitt syv år gammel, fortalte hun ham at kong Bimbisara var hans far, og sendte ham til kongen. Kongen ble glad i ham, og lot ham vokse opp ved hoffet.

Senere fortelles det at Abhayo kom under innflytelse av Nigantha Nataputta, jainismens grunnlegger, og at denne sendte ham for å sette Buddha til veggs med et finurlig sofistisk spørsmål. Buddhas svar gjorde imidlertid Abhayo til overbevist tilhenger av buddhismen. Da faren døde, lot han seg ordinere og ble en fremstående munk.

Abhayo forklarte også læren for sin mor, og Padumavati ble overbevist og lot seg ordinere. Hun tok fatt på innsiktstreningen, og ikke lenge etter ble hun en arahant med full analytisk innsikt.

Da hun var blitt en arahant, tenkte hun tilbake på et vers som sønnen hennes hadde sagt frem mens han forklarte læren for henne, og dypt grepet sa hun frem dette verset og la til et vers selv:

33. “Fra fotsålene, lille mamma,
opp til issen og ned igjen --
se denne kroppen! Hvor uren,
hvor stinkende ekkel den er!”

34. Hans ord var tunge: Sank i meg
som stein og kvalte sjelens ild
av grådighet, begjær og lyst --
etterlot meg sluknet, sval.

27. Abhaya

Abhaya -- navnet betyr Uredd -- var født i en god familie i Ujjeni, og da hun ble stor, ble hun en nær venninne av Padumavati. Dette vennskapet førte til at også hun lot seg ordinere da Padumavati hadde tatt ordinasjonen, og de bodde sammen i Rajagaha. En dag gikk hun til en sval lund for å fordype seg i betraktninger av det motbydelige. Mesteren satt i sin egen hytte, men skapte likevel en visjon i henne, der hun så for seg det hun reflekterte over, som oppsvulmede lik og andre avskyelige ting. Hun ble stående dypt grepet av denne visjonen. Da var det som om Mesteren satt foran henne, hyllet i stråleglans, og fremsa disse versene:

35. Abhaya! Mennesket klynger seg
til kroppens smuldrende aske.
Jeg skal riste støvet av meg
uten dødsangst; klar og våken.

36. Vond var sinnets vandring gjennom
dødsvisjonens mange redsler.
Nå er lengselsflammen sluknet --
Buddhas vei er gått til ende.

Da hun hørte dette, ble hun en arahant. I sin glede gjorde hun versene til sine egne, og uttalte dem med dyp og inderlig følelse.

28. Sama

Sama var datter av en velstående borger i Kosambi. Da hun ble stor, ble hun bestevenninne med legtilhengeren Samavati. Men Samavati døde, og Sama ble grepet av dyp sorg. Hun orket ikke fortsette sine daglige gjøremål og lot seg heller ordinere. Men hun klarte likevel ikke å fordrive sorgen over sin kjære venninne Samavati, og derfor fikk hun heller ikke tak på den edle veien.

En tid senere satt hun i forsamlingssalen og lyttet til at Ananda forklarte læren, da hun med ett greide å etablere innsikt. syv dager senere ble hun en arahant med full analytisk innsikt. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

37. Fire ganger -- nei, fem! -- fór jeg
ut av rommet. Sorgen dundret
tung som krigens trommer i meg --
en hjemløs flyktning var mitt sinn.

38. Så i natt -- den åttende natt --
brente fredens lys all uro bort.
Vond var sinnets vandring gjennom

vennetapets savn og sorger.
Nå er lengsels flamme slukket --
Buddhas vei er gått til ende.

3. Sanger med tre vers

29. En annen Sama

Sama ble født i Savatthi, og da hun ble voksen, ble også hun nært knyttet til Samavati. Da denne døde, ble hun dypt grepet og lot seg ordinere. I hele femogtyve år levde hun uten å kunne mestre tankene sine. Men da hun var blitt gammel, fikk hun høre et råd Mesteren hadde gitt. Dette styrket selvinnsikten hennes, og hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

39. I femogtyve lange år
fulgte jeg søstrenes veier,
men aldri – ikke et øyeblikk –
kjente jeg hjertets sanne fred.

40. Tankene mine fant ingen ro
under bekymringens tåke.
Så kom Mesterens ord; en vind
som feide sjelens landskap rent!

41. Vond var sinnets vandring gjennom
fruktesløst slit og forvirring.
Nå er lengselsflammen slukket,
Buddhas vei er gått til ende –
i natt er den syvende natten
siden jeg fant kjølig hvile.

30. Uttama

Uttama var datter av en velstående kjøpmann i Savatthi. Da hun var blitt voksen, fikk hun høre Patacara forklare læren, og hun lot seg ordinere. Hun tok fatt på innsiktstreningen, men greide ikke å nå frem til gjennombrudd. Patacara forsto hvordan hun hadde det, og ga henne flere råd for praksisen. Med disse rådene som utgangspunkt nådde hun frem til å bli en arahant med full analytisk innsikt. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

42. Fire ganger -- nei, fem! -- fór jeg
ut av rommet der jeg bodde.
Uro slo som fiende-trommer --
sinnet var en hjemløs flyktning.

43. Jeg gikk til en søster: Til henne
som utstrålte trygghet og ro.
Hun ga meg del i læren
om sinnets dragning mot verden.

44. Hun ga meg del i læren!

Den fylte meg helt; i syv døgn
satt jeg stille med korslagte bein,
henført som mellom lotusens kronblad --
Den åttende dagen reiste jeg meg.
Mørkets murer var smuldret til støv.

31. En annen Uttama

Uttama var datter av en velstående brahman i Kosala. Da hun var blitt voksen, fikk hun høre Mesteren, som var på vandring omkring i landet. Hun fikk tiltro til det hun hørte, og lot seg ordinere. Og det varte ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

45. Syv lamper bærer det våkne sinn.
En for hver vei til nirvana.
Jeg tente alle: Veiene
ryddet jeg slik Buddha har sagt.

46. Av tomhetens dype kilde
drakk jeg så ofte jeg tørstet.
Jeg ble Buddhas barn, min glede
sval og ny som morgenlyset.

47. Død er min streben mot himmelen
og alle jordiske lengsler.
Livets og dødens sirkel er brutt,
tilblivelsens vei gått til ende.

32. Dantika

Dantika ble født i Savatthi som datter av førsteministeren til kongen av Kosala. Da hun var blitt voksen, ble hun legtilhenger ved Jetavanaklosteret, og senere lot hun seg ordinere under Mahapajapati og slo seg ned i Rajagaha. En dag klatret hun opp på Gribbenuten etter frokost for å tilbringe dagen der oppe. Der fikk hun se en elefant strekke frem foten slik at elefantføreren skulle kunne klatre opp på den. Nettopp denne hendelsen gjorde hun til gjenstand for observasjon, og innsikten hennes ble så sterk at hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, følte hun seg så lykkelig og glad at hun uttalte disse versene med dyp og inderlig følelse:

48. Fra hyttas svale mørke gikk jeg
ut der elven glitret, klukket
mellom solvarm stein. Fra badet
så jeg elefanten stige

49. opp på bredden til sin fører --
han tok staven, sa: “Gi fot!”

Lydig strakte dyret foten,
lot seg mestre, tillitsfullt.

50. Slik så jeg den utemte tam
og rolig i menneskets makt.
Med sinnet samlet om dette
trakk jeg inn i skogens skygge.

33. Ubbiri

Ubbiri var født i en rik borgerfamilie i Savatthi. Hun var svært vakker, og behagelig å omgås, så da hun kom i gifteferdig alder, ble hun ført til kongen av Kosalas slott. Etter noen år fikk hun en datter som fikk navnet Jiva, som betyr Liv. Da kongen fikk se denne datteren, ble han så glad at han salvet Ubbiri som dronning. Den vesle jenta lærte å gå, og løp glad og fornøyd omkring og lekte, men så ble hun brått syk og døde. Moren var så utrøstelig over tapet av datteren at hun gikk til gravplassen hver eneste dag og sørget over henne. En dag gikk hun og bøyde seg ærbødig for Mesteren, satt en liten stund hos ham, reiste seg så og gikk ned til bredden av elven Aciravati, der hun ble stående og gråte over sin datter. Da Mesteren så dette, gikk han bort til henne og spurte:

"Hvorfor gråter du?"

"Jeg gråter over min datter, Mester."

"På gravplassen der borte er åttifire tusen av dine døtre blitt kremert. Hvem av dem er det du gråter over?" spurte han, og pekte omkring på gravplassen, mens han sa frem dette verset:

51. Gode mor, du skriker: "Å, Jiva!"
Lar dine dager synke i gråt.
Ubbiri! Se inn i deg selv!
Tusener – alle kalt Jiva –
er kremert i denne lunden!
Hvem av dem sørger du over?

Hun lyttet oppmerksomt, og forsto hva Mesteren mente med dette verset. Takket være Mesterens velvalgte ord og hennes egen gode forstand nådde hun frem til full innsikt der og da, og ble en arahant, det høyeste mål det er mulig å strebe etter. Da hun var blitt en arahant, ga hun uttrykk for sin nyvunne innsikt med disse to versene:

52. Selv nådde jeg ikke pilen
i hjertet mitt. *Han* trakk den ut!
Den, som forgiftet liv og sinn
med lengsel etter den døde.

53. Nå er den sviende giften
brent bort, såret grodd til et arr.
Som flyktning går jeg til læren –
til Buddha, til søstrenes orden.

34. Sukka

Sukka -- navnet betyr Den lyse -- ble født i en velstående borgerfamilie i Rajagaha. Da hun ble voksen, fikk hun tiltro til Mesterens lære allerede mens hun bodde hjemme, og ble legtilhenger. Men senere fikk hun høre Dhammadinna forklare læren, og dypt grepet lot hun seg ordinere. Hun arbeidet iherdig med innsiktstreningen, og det varte ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt.

Etter at hun var blitt en arahant, ble hun kjent for å være dyktig til å forklare læren, og fem hundre andre nonner slo seg i lag med henne. En dag de hadde kommet tilbake fra matrunden sin i Rajagaha og var ferdige med å spise, gikk Sukka og satte seg i nonnenes forsamlingssal, og mange andre nonner satte seg omkring henne. Så begynte hun å utlegge og forklare læren, og hun talte så vakkert at alle følte ordene hennes som den søteste honning, eller som om hun overdrysset dem med ambrosia. Alle lyttet konsentrert og henført til læren.

En ånd som bodde i et tre ved nonnenes vandringsterrasse, ble så inspirert av dette at hun for inn til Rajagaha, der hun gikk fra gate til gate og fra torg til torg og vitnet om Sukkas gode egenskaper med disse versene:

54. Hva er det med Rajagaha-folk?
Som drukne virrer de gatelangs!
Ser ikke lyset, hører ikke
Sukka forklare Buddhas lære.

55. Men de vise, skulle jeg tro,
ville begjærlig drukket disse
gyllensøte, styrkende ord --
slik en vandrer slurper regnvann.

Da folk i byen fikk høre dette, fikk de lyst til å høre mer. De gikk til Sukka og lyttet oppmerksomt til læren.

En tid senere var Sukka blitt så gammel at det gikk mot slutten, og hun nærmet seg den endelige utslukning. Da kunngjorde hun sin forståelse av den veien som hadde ført henne til frihet, med dette verset:

56. Sukka! Den lyse læren fordrev
all grådighet fra sinnet ditt.
Du bærer nå din siste kropp --
du har seiret! Døden tapte.

35. Sela

Sela var datter av kongen av Alavi. Navnet hennes var Sela, men fordi hun var kongens datter, var hun også kjent som Alavika. Da hun ble voksen, ble hennes far overbevist av Mesteren og lot seg ordinere av ham. Hun ble med sin far for å lytte til Mesteren, og da hun hørte hans ord, fikk hun tiltro til læren og ble legtilhenger.

En tid senere ble hun så dypt grepet at hun lot seg ordinere til nonne. Hun gjennomførte den innledende treningen og etablerte dyp innsikt, og ved hjelp av denne nådde hun frem til en gjennomgripende forståelse av sinnets handlingsimpulser. Med sine gode medfødte forutsetninger og sin modne visdom varte det ikke lenge før hun ble en arahant. Deretter slo hun seg ned i Savatthi.

Så var det en dag hun vandret ut av byen etter frokost, for å tilbringe dagen i fred og ro ute i

Andha-lunden. Der satte hun seg ned under et tre. Men Mara fikk lyst til å ødelegge freden og roen for henne. Han tok skikkelse av en fremmedkar, gikk bort til henne og sa:

57. Din verdensflukt er nytteløs!
Hva er vitsen med ensomhet?
Grip begjærlig livets gaver
– ellers vil du angre bittert!

Da Sela hørte dette, tenkte hun:

“Den tosken! Det er jo Mara som forsøker å benekte den utslukningen jeg allerede har oppnådd! Han forsøker å lokke meg tilbake til den sanselige verden! Han vet nok ikke at jeg har utslettet alle negative tilbøyeligheter i meg selv. Kanskje jeg skulle fortelle ham det, så han kan få seg en aldri så liten støkk i livet!”

Og hun ga ham svar med disse to versene:

58. Lystens sverd og lanser hogger
sjel og sinn i usle trevler.
Det du kaller “livets gaver”,
kaller jeg verdiløst søppel.

59. Vekk er hangen til nytelse.
Mørke tanker er jaget bort.
Forsvinn, du onde! Du har tapt!
Alt du sier, er uten brodd!

Mara ble redd, og forsvant på flekken. Sela, derimot, ble værende i Andha-lunden resten av dagen og gledet seg over den friheten hun hadde vunnet. Da kvelden kom, vendte hun tilbake til sin bolig.

36. Soma

Soma var født i byen Rajagaha som datter til en av rådgiverne til kong Bimbisara. En tid etter at hun var blitt voksen, oppholdt Mesteren seg i Rajagaha. Hun fikk høre ham og fikk tillit til ham. Hun ble først legtilhenger, men etter en tid ble hun sterkere grepet av læren og lot seg ordinere som nonne. Etter at hun hadde gjennomført den innledende treningen, praktiserte hun innsiktsmeditasjon, og det tok ikke lang tid før hun oppnådde full analytisk innsikt og ble en arahant.

Etter dette holdt hun til i byen Savatthi, og nøt den lykke som følger med friheten. En dag, da hun hadde gått ut i Andha-lunden og satt seg under et tre for å tilbringe dagen der, kom Mara. Han fikk lyst til å ødelegge freden og roen for henne, gjorde seg usynlig, snek seg frem, og sa:

60. Selv for en vismann er veien lang!
Og her sitter du – et kvinnfolk
med to små fingerbredder vett –
og tror du kan nå nirvana!

Men Soma avviste ham slik:

61. Det spiller vel ingen rolle
om vi er kvinner eller menn

når sinnet er samlet i visdom
og innsikten full og sann!

62. Vekk er hangen til nytelse.
Mørke tanker er jaget bort.
Forsvinn, du onde! Du har tapt!
Alt du sier, er uten brodd!

4. Sangen med fire vers

37. Kapila-Bhadda

Bhadda var datter av en brahman av Kosiya-ætten i byen Sagala, og vokste opp omgitt av stor prakt og mange tjenere. Da hun ble voksen, ble hun gift med Pipphali Kassapa i landsbyen Mahatittha. Men da Kassapa lot seg ordinere til munk, ga hun avkall på alle sine eiendommer og alle slektsbånd og levde i fem år som eneboer i Titthiya-lunden.

En tid senere fikk hun full ordinasjon av Mahapajapati og tok fatt på innsiktstreningen, og det varte ikke lenge før hun var en arahant. Som arahant ble hennes spesialitet å huske tidligere liv, og Mesteren erklærte for alle at hun var den som gjorde dette best.

En dag resiterte hun disse versene, der hun først roste Kassapa for hans gode egenskaper, og deretter avga vitnesbyrd om det hun selv hadde oppnådd:

63. Buddhas arving, Kassapa,
mestrer viljen, styrer tanken --
liv på liv har han i minnet,
himmel og helvete ser han klart.

64. Han beseiret kretsløpet!
Disse kunnskaper har fullendt
dybden i hans store visdom,
lyset i hans edle sinn.

65. Også Bhadda Kapilani
knuste døden med sin innsikt,
bærer nå den siste kroppen --
ondskapen står maktesløs!

66. Begge så vi lidelsen.
Begge la vi verden bak oss.
Alle sinnets sorte strømmer
stilnet i en kjølig sjø.

5. Sanger med fem vers

38. En nonne med ukjent navn

Denne kvinnen var født i byen Devadaha og ble amme for Mahapajapati Gotami. Navnet og slekten hennes er ukjent. Da Mahapajapati ble ordinert, lot hun seg også ordinere. I hele femogtyve år gikk hun likevel og var plaget av sanselige lyster. Hun kunne ikke samle sinnet sitt så mye som et øyeblikk, og var så fortvilet at hun strakte armene i været og gråt. Så fikk hun høre nonnen Dhammadinna forklare læren. Dette vendte sinnet hennes inn på et nytt spor, slik at hun kunne ta fatt på meditasjonstreningen med nytt mot. Og nå varte det ikke lenge før hun oppnådde både innsikt, foredling av sinnet og paranormale evner, og da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

67. I femogtyve lange år
fulgte jeg søstrenes regler.
Men aldri -- ikke et øyeblikk --
kjente jeg sinnets sanne ro.

68. Tankene mine fant ingen fred,
lidenskapen fylte mitt bryst!
Med armene strakt ut i pine
gikk jeg gråtende bort.

69. Ja, gråtende gikk jeg til henne
som utstrålte trygghet og ro --
hun ga meg del i læren
om sinnets dragning mot verden.

70. Hun ga meg del i læren --
hos henne fant jeg min plass!
I minnet ser jeg liv på liv,
mitt blikk er renset, øyet klart,

71. jeg leser andre menneskers sinn,
og selv det stumme hører jeg.
Under-evner har jeg fått,
mitt sinn er fritt for sorte strømmer!
-- Disse kunnskaper ble mine,
Buddhas vei er gått til ende.

39. Vimala

Vimala -- navnet betyr Plettfri -- ble født i Vesali som datter av en kvinne som levde av sin skjønnhet. Da Vimala ble gammel nok, gikk hun inn i samme yrke som moren. En dag fikk hun øye på munken Moggallana som gikk matrunden i Vesali. Hun ble forelsket i ham, og da han gikk tilbake til sin bolig, fulgte hun etter for å forføre ham. Noen sier at det var folk fra sekter som følte seg truet av

buddhismen, som fikk henne til å gjøre det.

Moggallana irettesatte henne først for hennes usømmelige adferd, men ga henne deretter velmente og gode råd, slik vi kan lese i “Brødrenes sanger”. Dette rørte henne dypt. Hun ble grepet av skam og selvbebreidelser over det livet hun hadde ført så langt. Fra da av følte hun tillit til Buddhas lære og hans orden, og hun støttet dem som legtilhenger. Men etter en tid tok hun full ordinasjon som nonne. Hun hadde gode evner, og hun arbeidet flittig og iherdig, så det varte ikke lenge før hun ble en arahant. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

72. Betatt og forført av meg selv,
min store skjønnhet og rikdom,
beruset av ungdommens makt
foraktet jeg alle andre.

73. Jeg sminket meg, smykket meg rikt,
bordellets dør holdt jeg åpen --
mitt blikk dro jyplinger inn
slik kobraen fjetrer smådyr!

74. Og straks de steg inn, bød jeg frem
alt det som tosker begjærer --
de falt for alle slags knep!
Jeg spottet, snøt og bedro dem!

75. For almisser vandrer jeg nå
i enkel kappe, og snauklipt --
i skyggen av trær kan jeg *se*
dypt under tankenes bølger.

76. De bånd som bandt meg til jord
og himmel, er skåret over --
den dypsvarte malstrøm i meg
er stilnet. Jeg er helbredet!

40. Siha

Siha ble født i Vesali. Moren hennes var søster av den berømte general Siho, og hun ble oppkalt etter sin onkel. Da hun var blitt voksen, fikk hun en dag høre Mesteren forklare læren for general Siho. Hun ble overbevist av det hun hørte, og fikk foreldrenes tillatelse til å la seg ordinere.

Men til tross for at hun praktiserte innsiktstreningen iherdig, var hun ikke i stand til å forhindre at sinnet til stadighet higet etter alle slags ytre ting. I syv år var hun plaget av vonde tanker og maktet ikke å finne noen indre glede.

“Hva er vitsen med dette usle livet?” tenkte hun. “Jeg kan like godt henge meg!”

Så tok hun et tau og knyttet en løkke på det. Hun hadde allerede festet tauet i en solid grein og lagt løkka om halsen sin, da sinnet hennes med ett ble samlet og konsentrert. Voldsomheten i dette øyeblikket, der hun sto med løkka om halsen, gjorde at den tidligere innsiktstreningen hennes nå slo ut med full virkning. I samme stund modnet forståelsen hennes slik at hun der og da oppnådde en så dyp innsikt at hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Straks hun var blitt en arahant, trakk hun

hodet ut av løkka og forlot stedet. Nå da målet var nådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

77. Jeg fór vill. Sansenes virvler
rev og slet i tanken, dro meg
mot forvirringens bratte stup,
nektet meg å mestre sinnet.

78. Besatt av begjær som et dyr
jaget jeg øyeblikkets lykke --
fulgte blindt den røde sangen
i mitt hjerte, fant ingen ro.

79. Slik gikk jeg i syv lange år --
fargeløs, blek og altfor tynn.
Ikke én time -- natt eller dag --
var smertefri, uten plager.

80. Til slutt tok jeg et rep og sprang,
skrek i skogens mørke gjemmer!
"Bedre er det å henge her
enn å leve som en usling!"

81. Jeg laget en renneløkke.
Bandt den fast i en kraftig grein
før jeg la den om nakken: -- Da!
Tankene klarnet! Jeg ble fri!

41. Nanda den fagre

Nanda -- navnet betyr Nytelse -- tilhørte den familien som hersket over sakyaene, Buddhas egen familie, og var en yngre halvsøster av Buddha. Hun var så vakker at hun snart fikk ry for å være den vakreste piken i landet, og hun ble kjent som Nanda den fagre. Etter at vår Mester hadde nådd frem til full innsikt og senere var kommet til Kapilavatthu og hadde ordinert prinsene Rahula og Nando, som var hennes bror, og etter at Suddhodana, far til både Buddha, Nando og Nanda, var død, og både Nandas mor Mahapajapati og Buddhas tidligere hustru, Yasodhara, hadde latt seg ordinere, tenkte Nanda for seg selv:

"Storebroren min ga avkall på kongeverdigheten. Han forlot hus og hjem og ble en som har våknet, den beste av mennesker! Sønnen hans, prins Rahula, er ordinert. Min bror, fyrst Nando, er ordinert. Min mor, Mahapajapati, har latt seg ordinere, og det samme har min svigerinne, Yasodhara! Så hvorfor går jeg fortsatt her hjemme? Jeg vil la meg ordinere, jeg også!"

Dermed gikk hun til de andre nonnene og lot seg ordinere fordi hun følte samhørighet med familien, ikke ut fra noen indre, personlig overbevisning.

Men selv om hun var blitt ordinert, var hun fortsatt svært forfengelig og opptatt av utseendet sitt. Hun prøvde imidlertid å holde seg unna Buddha, idet hun tenkte som så:

"Mesteren kritiserer og klandrer skjønnhet, og snakker stadig om ulempene ved å henge seg opp i synlige former!" Derfor unngikk hun ham så godt hun kunne.

Men akkurat som i historien om Nanda den vakre (se nr. 19) merket Mesteren at hun var moden for innsikt og forståelse. Derfor sendte han bud på Mahapajapati, og ba henne innkalle alle nonnene til å komme enkeltvis frem for individuell instruksjon. Da det ble Nandas tur, sendte hun en annen i sitt sted. Men Mesteren sa: "Ingen skal sende en stedfortreder når det er hennes egen tur til å møte opp!" Dermed kunne hun ikke holde seg unna lenger, og møtte frem sammen med de andre nonnene.

Med sine magiske evner skapte så Mesteren bildet av en vakker kvinne som falmet og ble eldre, og da Nanda så dette, innså hun at alt var forgjengelig, at lidelsen lå latent i alle ting, og at hun ikke kunne kontrollere og styre sitt eget liv. Dette ga hun seg til å meditere over, og da Mesteren merket det, underviste han henne med ord som passet til hennes situasjon:

82. Nanda, se denne kroppens masse
av sykt og heslig kjøtt i forfall.
Samle blikk og tanke om dette
urene; la det styrke ditt sinn.

83. Som dette er ditt legeme.
Som ditt legeme er dette
skinnet fullt av råtten stank --
slikt kan bare glede dårer!

84. Betrakt dette synet hver dag
og natt. Betrakt det utrettelig
til din egen sunne forstand
bryter muren, stråler fritt!

Hun lyttet oppmerksomt og forsto meningen med ordene, slik at hun nådde frem til frigjøringens første stadium og ble en som har gått ut i strømmen. For å hjelpe henne videre på veien forklarte han deretter:

"Det finnes ikke noen varig kjerne i denne kroppen, Nanda. Den er ikke noe annet enn en bunt knokler overtrukket med kjøtt og blod og kledd i aldring og død."

Og han siterte dette verset fra Dhammapada:

En borg av knokler er bygd opp
og dekket til med kjøtt og blod,
og der bor alderdom og død
og overmot og hykleri.

Dhp. 150

Da han hadde sagt dette, ble hun en arahant. Og da hun forsto at hun var blitt en arahant, sa hun med dyp og inderlig følelse frem de tre versene Mesteren hadde resitert for henne, og la til to vers selv:

85. Jeg så. Jeg studerte grundig
og iherdig denne kroppen
slik den er: Dens trekk og linjer,
åndedrett og hjerteslag.

86. Gjennom dette slapp jeg taket
i all jordisk lyst og lengsel --

strebet flittig mot friheten
og stilnet, lik en kjølig kulp.

42. Nanduttara

Nanduttara ble født i en brahmanfamilie i byen Kammasadhamma i kuruenes land. Etter at hun hadde studert og lært seg en del av brahmanenes fagkunnskaper, lot hun seg ordinere i jainenes religiøse orden. Hun ble en dyktig debattant, og i likhet med Bhadda Krølltopp (se nr. 46) vandret hun omkring i India med en grein av et rosenepletre. Denne bar hun som symbol på at hun utfordret andre til debatt.

Så møtte hun Moggallana, og utfordret ham med et spørsmål. I debatten som fulgte, måtte hun erkjenne nederlag. Da ga hun seg til å lytte til Moggallanas veiledning, og det endte med at hun lot seg ordinere i Buddhas nonneorden. Hun trente flittig, og det varte ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Da hun hadde oppnådd dette og så tilbake på det, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

87. Jeg tilba ilden, sol og måne,
æret alle himmel-guder.
Gikk som pilegrim til elver
der jeg vasket kroppen hellig.

88. Underkastet mange riter
raket jeg halve hodet glatt,
redde jeg sengen i gresset
og avholdt meg hver kveld fra mat.

89. Vakre smykker ga meg glede,
duft-oljer smurte huden myk,
slik kjælte jeg for kroppen min,
oppildnet av sanselig lyst.

90. Så ble jeg grepet av læren
og gikk med søstrene, hjemløs --
jeg så kroppen klart! Med roten
dro jeg lysten ut av hjertet!

91. Alle lengsler er utryddet
og med den hvert håp og ønske.
Alle bånd er skåret over:
Sinnet flyter fritt og stille.

43. Mittakali

Mittakali ble født i en brahmanfamilie i byen Kammasadhamma i kuruenes land. Da hun ble voksen, fikk hun høre den store teksten om oppmerksomhetens hovedområder. Dette overbeviste henne så sterkt at hun lot seg ordinere som nonne.

I syv år vandret hun omkring som nonne og praktiserte treningsreglene, men hele tiden var hun ivrig etter å få gaver og heder. Etter en tid klarte hun imidlertid å heve seg over dette ved hjelp av

metodisk tenkning, og dypt grepet etablerte hun innsikt. Da varte det ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt, og da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

92. I tillit til Mesterens ord
forlot jeg alt og ble hjemløs --
vandret hit og dit for gaver,
de troendes ros og respekt.

93. Jeg overså det sanne mål,
strebet ivrig mot det falske.
Slavebundet av mitt hovmod
var jeg visst en tosket nonne!

94. Men, akk! Angst og pine grep meg
i mitt lille rom. Jeg tenkte:
“Nå er jeg på ville veier,
sinnet mitt er styrt av begjær!

95. Livet er kort. Jeg innhentes
snart av sykdom og alderdom,
kroppen min går snart til grunne,
her er ingen tid til sommel!”

96. Alt som bølget gjennom sinnet,
viste meg sitt sanne ansikt:
Jeg sprang opp i frihetsjubel!
Buddhas vei var gått til ende.

44. Sakula

Sakula var født i en brahmanfamilie i Savatthi. Da hun var blitt stor, var hun til stede og så at Mesteren fikk overlevert parken Jetavana som gave av den rike finansmannen Anathapindika. Det hun så og hørte der, overbeviste henne, og hun ble legtilhenger. En tid senere fikk hun læren forklart av en munk som hadde utslettet alt negativt i sitt eget sinn. Dette grep henne så sterkt at hun lot seg ordinere. Hun tok energisk fatt på innsiktstreningen, og det varte ikke lenge før hun ble en arahant.

Etter at hun var blitt en arahant, spesialiserte hun seg på klarsyn, og Mesteren erklærte at hun var den fremste av nonnene på dette området. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, ble hun så glad og lykkelig at hun uttalte disse versene med dyp og inderlig følelse:

97. Mens jeg levde som kvinner flest,
kom en munk: Og læren strømmet
fra hans munn! Hvor han var plettfri,
stjerneklar og sval i sinnet!

98. Straks forlot jeg sønn og datter,
gull og grøde kastet jeg bort.

Håret lot jeg skjære av meg
før jeg gikk ut i hjemløshet.

99. Jeg var oppmerksom. Den rette vei
vokste frem under mine føtter.
Hatets landskap la jeg bak meg;
åndens mørke virvelstormer.

100. Som nonne fikk jeg skjerpet minne,
fjerne livsløp kom tilbake.
Øyet gjennomstrålte verdens
skjulte ting, ble rent og klart:

101. Alt som før var meg, ble fremmed --
blendverk av det tilfeldige!
Sinnets hete, mørke strømmer
er nå kjølnet, falt til ro.

45. Sona

Sona var født i en borgerfamilie i Savatthi. Da hun ble voksen, ble hun gift og fikk ti sønner og døtre, og hun ble kjent for dette at hun hadde så mange barn. Da mannen hennes lot seg ordinere til munk og barna hennes var blitt voksne, overlot hun til sønnene og døtrene å styre med husholdningen, og alle pengene sine overførte hun til sine sønner. Hun beholdt ikke noe for seg selv.

Sønnene og døtrene hennes tok seg godt av henne et par dager, men så begynte de å vise mangel på respekt og omsorg.

"Hva har jeg her å gjøre, når jeg ikke blir respektert?" tenkte hun, og gikk til nonnene og ba om å bli ordinert.

Men da hun var blitt nonne, tenkte hun som så:

"Jeg som var så gammel da jeg lot meg ordinere, må trene desto hardere!"

Og mens hun tjente de andre nonnene om dagen, bestemte hun seg for å praktisere meditasjon hele natten. Hun satt og mediterte under verandaen om natten, for der var det stolper hun kunne holde seg fast i så hun ikke skulle falle over ende og sovne. Og når hun praktiserte gående meditasjon, holdt hun seg i en trestamme og vandret i sirkel og rundt denne, så hun ikke skulle kollidere med noe i mørket.

Snart ble det kjent blant de andre nonnene hvor iherdig hun trente seg, og Mesteren fikk også høre om det. Han så at hun var moden for et gjennombrudd, og fremsa dette verset til henne:

Du kan leve i hundre år
og ikke se den høyeste sannhet --
bedre å leve en eneste dag
og se den høyeste sannhet.

Dhp. 115

Da han hadde sagt frem dette verset, ble hun en arahant. Og Mesteren roste henne som den mest iherdige av nonnene. En dag da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

102. Ti barn har kroppen min båret --
se dette skrukkete skinnet!
Gammel ble jeg, før min lengsel
ledet meg til nonnens hytte.

103. Hun ga meg del i læren
om sinnets dragning mot verden,
jeg gjemte hennes ord og gikk
glattraket inn i ordenen.

104. Og sannelig! Mens jeg trente,
ble øyet renset, blikket klart --
liv på liv kom frem i minnet,
steder hvor jeg bodde før.

105. Dypt konsentrert fornemmet jeg
alle tings tomhet forenet
i voksende, stemmeløs sang!
Straks ble jeg sval og fri, uten bånd.

106. Sinnets bølger *kjenner* jeg nå --
de har ingen makt over meg.
Alderdom, dra pokker i vold!
Aldri mer skal jeg gjenfødes!

46. Bhadda Krølltopp

Bhadda var datter av en velstående finansmann i Rajagaha og vokste opp omgitt av mange tjenere. En dag fikk hun se at kongens konstabler førte en ung mann forbi utenfor vinduet hennes. Det var Sattuka, sønn av førsteministeren der i byen. Han var grepet på fersk gjerning i tyveri, og skulle henrettes etter kongens ordre.

Straks hun fikk se ham, ble hun forelsket. Hun kastet seg ned på sofaen, boret ansiktet ned i putene og hulket:

"Jeg kan ikke leve uten ham! Hvis ikke jeg får ham, så dør jeg!"

Faren hennes fikk høre om dette, og han var så glad i sin eneste datter at han bestakk vaktene med tusen gullstykker slik at fangen ble satt fri. Så lot han den unge mannen bli badet i parfymert vann og kledd opp i en staselig drakt, og deretter ble Sattuka ført ut på terrassen der Bhadda vandret omkring som på en sky av lykke og ventet på ham, pyntet med sine mest kostbare smykker.

Så ble de forlovet, men Sattuka var bare interessert i smykkene hennes. Et par dager senere sa han:

"Da konstablene arresterte meg ute ved Røverklippen, lovte jeg ånden i klippen at dersom jeg kom fra dette med livet i behold, skulle jeg gi den en offergave. Så nå kan du gjøre klar en offergave og bli med meg ut til Røverklippen."

Hun ville gjerne være ham til lags, så hun gjorde i stand en offergave. Deretter pyntet hun seg med alle de kostbare smykkene sine, og sammen steg de opp i en vogn og kjørte ut til Røverklippen med et stort følge av tjenere.

Da de kom frem, gikk de ut av vogna for å klatre opp på klippen. Men Sattuka, som visste at han ikke kunne plyndre henne for smykkene hvis alle tjenerne var til stede, sa at ånden ikke likte så store forsamlinger, så det var best at bare han og Bhadda klatret opp med offergaven. Derfor etterlot

de tjenerne nede ved foten av klippen, og begynte på oppstigningen.

Mens de gikk oppover, sa han ikke et vennlig ord til henne, og hele holdningen og adferden hans røpet tydelig hva han hadde i tankene, så Bhadda forsto hva som var i gjære.

Da de var kommet opp på toppen, sa han:

"Ta av deg kappen og alle de smykkene du har på deg! Legg dem i kappen og rull det hele sammen til en bunt!"

"Men hva går det av deg, kjære? Har jeg gjort noe galt?" spurte hun.

"Du tror da vel ikke jeg fikk deg med opp hit for å ofre til ånden i klippen, din idiot!" svarte han. "Det er smykkene dine jeg vil ha, og ofringen var bare et påskudd!"

"Men hvem tilhører smykkene, kjære deg, og hvem tilhører jeg?" spurte hun.

"Det kan bli det samme!" svarte han.

"Da får det bli som du vil, kjære deg," sa hun. "Men la meg da i det minste få omfavne deg en gang mens jeg fortsatt har smykkene på meg!"

Dette gikk han med på, og hun ga ham en varm omfavnelse, mens hun langsomt manøvrerte ham bort mot kanten av stupet. Så, med et rykk, rev hun seg løs og ga ham en kraftig dytt så han tumlet utfor stupet, trillet kast i kast nedover fjellsiden og ble knust i stumper og stykker.

Da ånden i klippen så dette, roste den handlingen hennes med disse versene:

Mannen er ikke alltid så klok,
kvinnen er ofte klokere
og ser i et glimt
hva som må til.

Mannen er ikke alltid så klok,
kvinnen er ofte klokere
snartenkt finner hun
gode råd.

"Jeg kan ikke dra hjem igjen etter dette," tenkte Bhadda. "Jeg vil heller bli eneboer eller nonne et eller annet sted."

Etter å ha vandret omkring en tid kom hun til et sted der jain-asketer holdt til, og hun ba om å bli ordinert av dem.

"Hvilken ordinasjonsgrad vil du ha?" spurte de.

"Gi meg den strengeste og hardeste graden dere har," svarte hun.

Og det fikk hun. Til denne ordinasjonen hørte det at håret hennes ble nappet ut med en pinsett laget av palmenøtteskall. Da håret hennes begynte å vokse ut igjen, vokste det i små krøller, og derfor ble hun kalt Krølltopp.

Så begynte læretiden hennes, og hun spesialiserte seg på å bli en dyktig debattant. Men hun følte at selv om jainene hadde gode kunnskaper innenfor et begrenset område, så rakk ikke innsikten deres ut over dette.

Da hun forlot dem, var hun derfor ivrig etter å oppsøke andre som hadde ry for visdom, for å diskutere med dem og lære av dem. Men snart fant hun at det ikke var noen som klarte å stå seg i diskusjon mot henne.

Fra da av dro hun rundt og utfordret til debatt. Når hun kom til en by eller en landsby, laget hun en liten sandhaug ved byporten, og i den satte hun opp en grein av et rosenepletre. Så kunngjorde hun at den som ville møte henne i debatt, kunne komme og trampe ned greinen. Hun ba noen barn i nærheten av porten holde øye med greinen og gi henne beskjed hvis noen trampet den ned, før hun gikk videre til det stedet hun skulle bo. Dersom greinen sto urørt etter en uke, dro hun videre.

På denne tiden hadde Mesteren allerede vært i virksomhet noen år, og akkurat da bodde han i Jetavana i byen Savatthi. Bhadda Krølltopp vandret gjennom landet slik vi har fortalt, gjennom landsbyer, byer og hovedsteder, og på sin vandring kom hun til Savatthi. Hun satte roseneplegreinen i

en sandhaug ved byporten, ba barna holde øye med den, og gikk deretter inn i byen.

Sariputta hadde gått ut av byen en tur, og da han kom tilbake, fikk han se denne greinen som sto der ved byporten. Han fikk lyst til å ta imot utfordringen, og spurte barna hvem som hadde satt opp greinen. Da de fortalte ham det, sa han at de bare kunne trampe den ned, og det gjorde de.

Etter at Bhadda hadde spist inne i byen, gikk hun ut til porten. Da hun fikk se at greinen var trampet ned, spurte hun hvem som hadde gjort det. Barna fortalte hva som hadde hendt, og sa at det var Sariputta som hadde bedt dem gjøre det.

"Det er liten vits i å holde en debatt uten publikum," tenkte Bhadda. Derfor gikk hun inn i byen igjen, og vandret gatelangs mens hun ropte ut: "Kom og se! Kom og se en debatt mellom meg selv og en buddhistmunk!"

Etter hvert samlet det seg en stor menneskemengde som fulgte med henne bort til parken, der Sariputta satt under et tre. Hun gikk bort og hilste høflig på ham, og spurte om det var han som hadde latt roseneplegreinen hennes trampe ned.

"Ja, det var jeg," svarte han.

"Betyr det at du vil møte meg i debatt?" spurte hun.

"Ja visst," svarte Sariputta.

"Hvem av oss skal begynne med å stille spørsmål til den andre?" spurte Bhadda.

"Du kan gjerne begynne med å spørre, og du kan gjerne stille spørsmål om det du kan aller best," svarte han.

Så stilte hun ham spørsmål fra hele sitt spesialfelt, og Sariputta svarte på alle spørsmålene. til slutt visste hun ikke mer å spørre om, og ble sittende taus.

"Nå har du stilt meg mange spørsmål. Kan jeg få stille deg bare ett eneste til gjengjeld?" spurte Sariputta.

Jo, det kunne han da.

"Hva er ett?" spurte han.

Bhadda forsto verken opp eller ned på dette spørsmålet, og følte det som om hun famlet i det tetteste mørke.

"Jeg vet ikke," måtte hun innrømme.

"Hvis du ikke vet dette engang, hvordan kan du da vite noe som helst?" sa Sariputta, og underviste henne videre i Buddhas lære.

Da kastet Bhadda seg for føttene hans, og sa:

"Jeg tar tilflukt til deg, Mester!"

"Nei, du skal ikke ta tilflukt til meg, Bhadda. Ta heller tilflukt til ham som er den virkelige Mesteren, til ham som er det edleste mennesket i hele verden!" svarte han.

"Ja, det vil jeg gjøre," sa Bhadda.

Da kvelden kom og Mesteren ga undervisning i læren, gikk hun frem til ham og bøyde seg dypt til marken for ham. Mesteren så at hun var kommet langt i innsikt og kunnskap, og sa:

Om noen skulle ha tusen vers,
men alle var meningsløse --
ett eneste lite vers er bedre,
dersom det gir deg fred.

Dhp. 101

Da han hadde sagt dette, ble hun en arahant med full analytisk innsikt, og med det samme dette var skjedd, ba hun om å bli ordinert. Mesteren svarte ja til dette, og hun gikk til de andre nonnene og fikk ordinasjon av dem. Deretter levde hun lykkelig og gledet seg over den indre freden hun hadde oppnådd, og mens hun reflekterte over dette, uttalte hun følgende vers med dyp og inderlig følelse:

107. Snauklipt og sølete vandret jeg
rundt i min eneste kappe.

I det feilfrie fant jeg feil --
ved ondt så jeg ingen lyter.

108. Fra hyttas lune mørke gikk jeg
ut i Gribbenutens kveldslys.
Der satt Mesteren! Den edle
som munkene viste respekt.

109. Jeg knelte, holdt hendene samlet
ærbødig foran ansiktet.
"Kom, Bhadda!" sa Buddha til meg --
slik ble jeg en av søstrene!

110. Gjennom Anga og Magadha,
Vajji, Kasi og Kosala
vandret jeg skyldfri i femti år,
tilfreds med folkenes gaver.

111. Sannelig gjorde han mye godt,
den vise, gavmilde mannen
som ga en kappe til Bhadda --
hun som er fri fra alle bånd!

47. Patacara

Patacara var datter av en velstående finansmann i Savatthi. Som ung pike ble hun forelsket i en av tjenerne der i huset, og da foreldrene hennes fant en ung mann av passende stand til henne og fastsatte dagen for bryllupet, pakket hun i all hast noen eiendeler i et knytte og rømte hjemmefra sammen med kjæresten sin.

De slo seg ned i en liten landsby, og hun ble snart gravid. Da hun kjente tiden for nedkomsten nærme seg, sa hun til mannen sin:

"Jeg har ikke noen her som kan hjelpe meg. La oss dra hjem."

Men han somlet og trakk det ut, og dagene gikk.

"Den tosken blir aldri ferdig til å reise," tenkte hun, så en dag da han ikke var hjemme, gjorde hun seg klar til å reise alene, og ba naboene gi mannen beskjed om at hun hadde reist hjem til familien.

"Jeg drar alene," sa hun, og la i vei.

Da mannen kom hjem og så at hun ikke var der, spurte han naboene, og fikk beskjed om at hun hadde reist.

"Hun er alene og uten hjelp, og det er min skyld!" utbrøt han. Han skyndte seg etter henne og tok henne igjen. Mens de var underveis, ble barnet født, og etterpå roet hun seg og ble med mannen tilbake til landsbyen der de bodde.

Neste gang hun ble gravid, gikk det på samme vis, men med den forskjellen at det blåste opp en voldsom storm mens de var på tilbakeveien, og det trakk opp kullsvarte regnskyer på himmelen. Lynene gnistret, og det var som om skyene revnet av tordenskrallene, og regnet fosset ned over dem.

"Du må skaffe oss ly for regnet!" sa hun til mannen sin.

Han gikk omkring og lette etter ly. Han fikk øye på et sted der krattet sto ekstra tett, og tok fatt på å bryte stokker og samle gras for å bygge et tak der inne i krattet. Han rykket i en stamme som

vokste opp av en maurtue, for å brekke den. Men da kom det en slange frem fra maurtuen. Den bet ham så han falt overende og døde på flekken.

I mellomtiden satt hun fortvilet og ventet på at mannen skulle komme tilbake. De to småbarna gråt i regnet og blåsten, så hun satte seg på kne, la dem inntil brystet sitt, bøyde seg frem og satte hendene på marken, slik at hun laget et tak over dem med sin egen kropp. Og slik sto hun hele natten.

Da det grydde av dag, pakket hun minstemann inn i et tøystykke og bar ham ved brystet, tok den andre i hånden og sa:

"Kom, så skal vi forsøke å finne pappa!"

Så gikk hun bortover i den retningen hvor hun sist hadde sett mannen sin, for å lete etter ham. Da hun fant ham liggende død ved siden av maurtua, gråt og klaget hun:

"Å, det er min skyld at mannen min er død!"

Ettersom det hadde falt så mye regn natten igjennom, var elven blitt så dyp at den rakk henne til over knærne og opp på brystet på det dypeste, og den måtte hun over. Men hun var så sliten og utmattet etter våkenatten at hun ikke greide å bære begge barna over i en vending. Derfor satte hun igjen den eldste sønnen på bredden og bar den minste over først. Hun la ham fra seg på en kvisthaug og gikk for å hente den andre. Men hun syntes det var så vanskelig å forlate ham at hun flere ganger måtte snu og gå tilbake for å se om han lå trygt, før hun endelig vasset ut i elven igjen.

Da hun var midt ute i elven, fikk en hauk øye på den vesle bylten som lå der. Babyen var så rødsprengt i ansiktet etter gråten og den kalde og våte natten, at hauken trodde det var et kjøttstykke, og stupte ned mot den. Da hun så det, viftet hun fortvilet med armene og ropte og skrek høyt for å skremme den. Men hauken følte seg på trygg avstand fra henne, grep babyen og for til værs med den.

Den eldste sønnen så at moren sto midt ute i elven og vinket og ropte. Han trodde det var ham hun ropte på, så han løp ut i elven og druknet. Slik tok hauken det ene barnet hennes og elven det andre.

Mens hun gikk og sørget over barna som hauken og elven hadde tatt livet av, og mannen som var død på reisen, nærmet hun seg byen Savatthi. På veien traff hun en mann som kom gående.

"Hvor kommer du fra?" spurte hun.

"Jeg kommer fra Savatthi," svarte han.

"Kjenner du den og den familien, de bor i den og den gaten?" spurte hun, for hun ville gjerne vite hvordan det sto til med familien hennes der.

"Ikke spør meg om det. Spør meg heller om noe annet," svarte han.

"Men jeg er ikke interessert i noe annet. Det er dem jeg spør om," sa hun.

"Kan du ikke heller fortelle litt om deg selv, da?" sa mannen. "Så du det fæle uværet i natt, forresten?"

"Jo takk, det så jeg. Jeg var ute i regnet i hele natt," svarte hun. "Men det kan vi snakke om senere. Fortell meg først hvordan det står til med den familien jeg spurte deg om!"

"Huset deres styrtet sammen under uværet i natt, og både husbonden, kona hans og den eldste sønnen deres ble drept," fortalte han. "Akkurat nå blir de brent på ett og samme likbål. Du kan se røyken av det over trekronene der borte!"

Nå ble hun helt gal av sorg og fortvilelse. Hun ga seg til å streife omkring på måfå, mens hun jamret:

Begge barna mine er døde,
mannen min døde på reisen.
Mamma, pappa og storebror
brenner på samme likbål.

Hun merket ikke engang at klærne falt av henne etter hvert. Hun ble gående omkring med bare noen filler på kroppen, og det var da hun fikk navnet Patacara, som betyr Fillefant. Folk mente hun var gal, og overalt hvor hun kom, ble hun jaget bort. Noen kastet søppel i hodet på henne, og andre kastet skitt og jordklumper etter henne.

Mesteren satt omgitt av mange mennesker i Jetavana og underviste i læren da han fikk se henne virre omkring. De andre fikk se henne også, og sa:

"Ikke la den gale kvinnen komme hit bort!"

"La henne komme, og hindre henne ikke," sa Mesteren.

Da hun var kommet helt bort til ham, sa han til henne:

"Kom til deg selv, søster!"

Buddhas personlige påvirkningskraft var så stor at hun straks kom til seg selv, og hun oppdaget at hun nesten ikke hadde en tråd på kroppen. Skamfull kastet hun seg ned på marken og krøp sammen mens hun forsøkte å dekke seg til så godt hun kunne. Da kastet en mann ei kappe bort til henne. Denne tok hun på seg, satte seg opp igjen og hilste Mesteren ærbødig.

"Hjelp meg, Mester!" sa hun. "Hauken tok den ene sønnen min, og den andre druknet i elven. Mannen min døde mens vi var på reise, og min mor, far og bror døde da huset deres raste sammen, og de ble brent på samme likbål!"

Da hun hadde fortalt om alle sorgene sine, sa Mesteren:

"Sørg ikke mer over dette, Patacara, for nå har du kommet til en som kan hjelpe deg. På samme måte som du nå gråter over at barna og resten av din familie er døde, slik har du også gjennom livets og dødens endeløse kretsløp grått flere tårer over dine kjæres bortgang enn det er vann i havet!

Det er ikke mye vann i havet
målt mot alle de tårer du gråt
over alle livets sorger.
Hvorfor skal du plage deg slik?"

Mens Mesteren forklarte dette for henne, ble sorgen hennes lindret. Da han så det, sa han:

"Det er ikke noen hjelp og støtte å finne verken i sønner eller andre ting når du skal forlate denne verden, Patacara. Derfor prøver den vise heller å ha omtanke for andre og vandre den veien som fører til utslettelsen av alt som gjør vondt.

Det er ingen hjelp i sønner,
og ikke i far eller andre slektninger.
Den som blir grepet av døden,
kan ikke hjelpes av sine nærmeste.

Så la da den vise og gode
som innser hva dette betyr,
hurtigst mulig rydde den veien
som fører frem til nirvana."

Dhp. 288--289

Da Mesteren hadde sagt dette, var Patacara blitt en som er gått ut i strømmen, en som er på sikker vei mot frigjøring, og hun ba om å bli ordinert. Mesteren førte henne bort til nonnene og lot henne bli ordinert der.

Da Patacara var blitt nonne, praktiserte hun innsiktstrening for å komme videre. En dag kom hun til å søle ut litt vann mens hun vasket føttene. Hun la merke til hvordan det rant et lite stykke før det forsvant ned i sanden. Hun helte ut en liten skvett til, og så at den rant litt lenger, og det samme gjentok seg da hun helte ut en tredje vannskvett. Hun reflekterte over dette og sammenlignet det med livets tre aldre:

"Den første vannskvetten jeg sølte, var som de som dør i sin ungdom," tenkte hun, "den andre, som rant litt lenger, tilsvarer de som dør i moden alder, og den tredje, som rant lengst, tilsvarer de som dør i alderdommen."

Da syntes hun med ett at hun så Mesteren i stråleglans fremfor seg, og det var som om han sa:

"Nettopp, slik er det, Patacara! Alle må dø før eller senere. Derfor er det bedre å leve én

eneste dag og se hvordan kroppens og sinnets prosesser oppstår og forsvinner igjen, enn å leve i hundre år uten å se dette!

> Du kan leve i hundre år
> og ikke se oppkomst og undergang --
> bedre å leve en eneste dag
> og skue oppkomst og undergang."
>
> Dhp. 113

Da dette verset var til ende, ble Patacara en arahant med full analytisk innsikt. Da hun så tilbake på hvor langt hun var kommet allerede mens hun var under trening, og hvordan hun var kommet frem til et slikt uforlignelig resultat, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

112. En som pløyer sine åkrer,
sår i jordens varme furer,
sørger godt for barn og hustru --
livet hans er fylt av rikdom!

113. Hvorfor skulle ikke jeg
som flittig passer reglene
og ydmykt dyrker Buddhas lære,
nå den største skatt, nirvana?

114. Mens jeg vasket mine føtter,
så jeg vaskevannet renne
over stein og ned en skråning
før det sildret ut i sand --

115. -- med dette holdt jeg sinnet fast
i tømme som en fullblodshest
til kvelden kom. Jeg tente lampen,
bar den til mitt natteleie.
Lenge satt jeg der i stillhet:
Grunnet. Så. Betraktet flammen,

116. grep så lampenålen: Veken
trakk jeg ned i oljemørket --
og som denne lampen sluknet,
stilnet sinnet. Jeg ble fri!

48. Patacara og de tretti nonnene

Dette var kvinner som hadde hørt Patacara forklare læren. De var blitt overbevist av det de hørte, hadde latt seg ordinere og levde nå etter beste evne i samsvar med treningsreglene. En dag henvendte Patacara seg til dem og sa:

117. "Han som med støter og morter
flittig knuser ris og brødkorn,

sørger godt for hustru og barn.
Han har fylt livet med rikdom!

118. Søstre! Følg Mesterens lære --
det vil dere aldri angre!
Til hver og en: Vask føttene,
sett deg ved din mesters side,
fordypet i meditasjon.
Søstre -- følg Mesterens lære!"

Da søstrene hadde lyttet til Patacaras ord, praktiserte de innsiktsmeditasjon, og som en følge av deres innsats og gode evner modnet deres forståelse. Alle tretti oppnådde å bli arahant med full analytisk innsikt, og da de etterpå så tilbake på det de hadde oppnådd, la de tre nye vers til de to som Patacara hadde fremsagt:

119. Søstrene hørte hennes ord,
Patacaras klare budskap.
Alle vasket sine føtter,
satte seg ved hennes side,
fordypet i meditasjon.
Slik fulgte de Buddhas lære.

120. Om kvelden, da det var blitt mørkt,
husket søstrene mange liv.
Ved midnatt ble alles øyne
himmel-rene, synet fullendt.
Ved daggry strålte visdom klart;
splintret mørkets tykke murer.

121. Søstrene reiste seg ydmykt:
"Vi har nøye fulgt dine råd!
Og som de tretti gudene
æret Indra, den ubeseirede,
ærer vi deg. Vår visdom stråler
gjennom sinnets sorte strømmer."

49. Canda

Canda ble født i en brahmanlandsby, men hennes fars navn er ukjent. Da hun var barn, mistet familien hennes alt de eide, og hun vokste opp i trange og tarvelige kår. Så brøt det ut byllepest i huset, og alle i familien hennes ble syke og døde.

Nå hadde ikke Canda noe å leve av, så hun gikk med tiggerskål i hånden fra hus til hus og overlevde på de smulene hun fikk. En dag kom hun dit hvor Patacara oppholdt seg, og da var nonnene nettopp ferdige med å spise. De så hvor vondt hun hadde det, og hvor sulten hun var, så de fikk medlidenhet med henne og inviterte henne vennlig til å komme og forsyne seg av den maten som var til overs.

Takket være deres omsorg kunne hun spise seg mett, og etterpå gikk hun bort og bøyde seg

ærbødig for Patacara. Så satte hun seg ned for å lytte mens Patacara forklarte læren. Da Canda hadde lyttet til det Patacara hadde å fortelle, ble hun så glad over det hun hadde hørt og innså hvor lei hun var av livets og dødens stadige kretsløp, at hun lot seg ordinere. Deretter tok hun fatt på innsiktstreningen under Patacaras veiledning og mediterte iherdig, slik at det ikke varte lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

122. Fattig og elendig var jeg,
en ussel enke uten barn.
Uten brødre, søstre, venner,
fikk jeg verken mat eller klær.

123. Jeg grep min skål, min tiggerstav,
gikk jamrende fra dør til dør.
Brent av solen, bitt av kulden
vandret jeg syv harde år.

124. Så kom jeg dit hvor nonnene
spiste. De var barmhjertighet!
Til den ene gikk jeg og sa:
La meg gå ut i hjemløshet!

125. Patacara hørte min bønn.
Hun hørte meg, medlidende.
Hun ledet meg inn i læren,
viste meg det høyeste mål.

126. Jeg lyttet. Ikke talte hun
forgjeves! Jeg arbeidet hardt:
Visdom har jeg fått! Dens stråler
bryter sinnets sorte strømmer.

6. Sanger med seks vers

50. Patacara og fem hundre nonner

Disse kvinnene var født i forskjellige familier. Da de ble gamle nok, ble de giftet bort av foreldrene sine, fikk barn og levde et vanlig familieliv. Men på grunn av handlinger de hadde begått tidligere, døde barna fra dem alle sammen. Nedtynget av sorg over tapet av barna kom de til Patacara. De hilste ærbødig på henne, satte seg ned og fortalte hvorfor de bar sorg. Patacara fordrev sorgen deres og underviste dem i læren med disse fire versene:

127. Hvor kom han fra? Hvor gikk han hen?
Denne skapning, hvis nærvær var
så flyktig, av ukjent opphav --
for ham gråter du: "Å, min sønn!"

128. Men om du kjente hans veier
-- hvor han har vært, og hvor han skal --
sørget du ikke mer. For slik
er mennesket av natur.

129. Ubedt kom han til verden.
Uten lov gikk han bort igjen.
Hvor han enn kom fra, var tiden
han var her kun et åndedrag.
Han gikk herfra gjennom én dør,
en annen fører ham videre.

130. Som en udødelig går han
gjennom det store kretsløpet.
Som han er kommet, er han gått.
Så hvorfor sørge og klage?

Da de hadde lyttet til denne veiledningen, ble de dypt grepet, og alle ba om å bli ordinert. Deretter tok de fatt på innsiktstreningen og utviklet de kunnskapene som fører til frigjøring. Da varte det ikke lenge før hver og en av dem var blitt en arahant med full analytisk innsikt. Mens de etterpå så tilbake på det de hadde oppnådd, uttalte de med dyp og inderlig følelse disse versene Patacara hadde sagt, og la selv til to nye vers:

131. Selv nådde jeg ikke pilen
i hjertet mitt. Hun trakk den ut!
Den, som forgiftet liv og sinn
med lengsel etter den døde.

132. Nå er den sviende giften
brent bort, såret grodd til et arr.
Som flyktning går jeg til læren --
til Buddha, til søstrenes orden.

51. Vasetthi

Vasetthi var født i Vesali. Da hun kom i gifteferdig alder, giftet foreldrene henne bort til en passende ung mann. De levde lykkelig sammen og fikk en sønn. Men da han var så stor at han hadde begynt å gå og løpe omkring, kom han ut for et uhell og mistet livet. Vasetthi ble fullstendig gal av sorg over det døde barnet. Mens slektningene hennes trøstet og hjalp mannen hennes, rømte hun hjemmefra uten at de merket det.

Hun streifet omkring helt til hun kom til byen Mithila. Der fikk hun øye på Mesteren som kom gående bortover gata. Det var som om han utstrålte ro, trygghet og tillit, så bare synet av ham var nok til at galskapen forlot henne og hun ble normal igjen. Så ga Mesteren henne en kort innføring i læren, og dette rørte henne så dypt at hun ba Mesteren om å få ordinasjon. Mesteren samtykket i dette, og lot nonnene ordinere henne.

Deretter tok hun fatt på den innledende treningen, og hun hadde gode evner, var iherdig og flittig, så det varte ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, sa hun med dyp og inderlig følelse frem disse versene:

133. Sanseløst forrykt av sorgen
over min døde sønn -- naken,
med håret i skitne floker,
virret jeg vettløs hit og dit,

134. sov i søppel og geitemøkk
og der de døde kremeres.
I tre år var jeg et villdyr,
herjet av hunger, alltid tørst.

135. Da fikk jeg se Han Uten Sorg
utenfor byen Mithila --
han som temmer ville hjerter,
han som er opplyst, uten frykt!

136. Jeg så ham! Jeg kom til meg selv,
gikk dit og hilste ærbødig.
Han ga meg del i læren -- han!
Gotama! -- av medlidenhet,

137. og ordets milde regn falt på meg,
renset sinnet. Jeg ble nonne.
Kjente nye krefter strømme
mot meg på den gylne veien.

138. Alle sorger er skåret ut
av hjertet mitt, og kastet bort --
jeg har forstått hvordan sorgen
slår rot og forgifter sinnet!

52. Khema

Khema var født i kongefamilien i Sagala, hovedstaden i landet Madda. Hun var strålende vakker, og huden hennes skinte som gull, så da hun ble gammel nok, ble hun gift med kong Bimbisara av Magadha. Denne kongen var en av Buddhas mest trofaste venner og støttespillere.

En gang da Mesteren holdt til i Bambuslunden, nektet hun å følge med da kongen skulle besøke ham, for hun var som beruset av sin egen skjønnhet og mente at Mesteren var negativt innstilt til alt som var vakkert.

Kongen lot henne få høre mye om hvor vakkert det var i Bambuslunden, for han ville gjerne at dronningen skulle få lyst til å følge med ham dit. Og til slutt gikk Khema med på dette.

Men da de kom til Bambuslunden, var ikke Buddha der. Nå ville ikke kongen at hun skulle dra hjem igjen uten å ha truffet Mesteren, så han ga folkene sine beskjed om å holde henne tilbake til Buddha kom, om nødvendig med makt. Dette ble gjort, og omsider kunne da kongens folk føre henne frem for Mesteren.

Da Mesteren så dette, brukte han sine spesielle evner til å mane frem bildet av en kvinne, vakker som en himmelsk nymfe, som sto og viftet ham med et palmeblad. Og Khema tenkte for seg selv:

"Så himmelsk vakre kvinner Mesteren er omgitt av! Selv er jeg ikke engang verdig til å være tjener for slike kvinner!"

Hun følte seg helt knust. Stoltheten hennes var fullstendig tilintetgjort, så hun ble bare stående og se på denne kvinnen. Da lot Mesteren denne imaginære kvinnen bli eldre like for øynene hennes. Fra å være ung og vakker ble hun først middelaldrende, og deretter fremsto hun som en gammel kone uten tenner, med grått hår og huden full av rynker, og til slutt falt hun til marken med palmebladet sitt.

Khema sto som trollbundet og så på dette, og hun tenkte:

"Slik som kroppen til denne kvinnen forfalt, slik kommer det til å gå med meg, også!"

Da Mesteren forsto hva hun tenkte på, sa han frem dette verset:

Den som brenner av lengsler og lidenskap,
faller tilbake i strømmen
som en edderkopp fanget i eget nett.
Den som kan skjære over dette
og fri seg fra trangen til sansenytelser,
kan vandre videre i frihet.

Da Khema hørte dette, nådde hun første stadium på veien til frihet og ble en som har gått ut i strømmen. Med kongens tillatelse lot hun seg ordinere, og det varte ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt.

Deretter levde hun lykkelig og gledet seg over fruktene av sin dype innsikt, og hun fikk større ry for visdom enn noen av de andre nonnene. En gang uttalte Mesteren offentlig i Jetavana at Khema var den av nonnene som hadde størst visdom.

En dag da hun satt og mediterte under et tre, kom fristeren Mara bort til henne i skikkelse av en ung mann og prøvde å forføre henne med dette verset:

139. Khema -- å, du nyutsprungne
rose! Jeg er ung og smidig;
la oss leke elskovsleker,
synge blodets sanger sammen!

Men Khema forsto at det var Mara, og viste sin indre styrke og sin avsmak for sansenytelser med disse versene:

140. Denne massen av kjøtt og bein

som kalles kropp, må jeg bære --
men alt jeg føler, er avsky.
I mitt blod bruser ingen sang.

141. Lystens sverd og lanser hogger
sjel og sinn i usle trevler.
Det du kaller "elskovsleker",
kaller jeg verdiløst sludder!

142. Vekk er hangen til nytelse,
mørke tanker er jaget bort --
forsvinn, du onde! Du har tapt!
Alt du sier, er uten brodd!

143. Dere tyder horoskoper,
dyrker ild-ånder i skogen:
Tosker! Ingenting vet dere
om hva som er rent og urent.

144. Men jeg hedrer Den opplyste,
den klokeste av alle menn --
fri er jeg! Vidunderlig fri!
Buddhas ord fordriver alt ondt!

53. Sujata

Sujata var datter av en velstående finansmann i byen Saketa, og da hun kom i gifteferdig alder, ble hun giftet bort til en passende rikmannssønn og levde lykkelig sammen med ham.

En dag gikk hun og mannen hennes ut i parken for å hygge seg sammen med venner. Da de kom til Añjanalunden, fikk de øye på Mesteren, og Sujata følte seg umiddelbart tiltrukket av ham. Hun gikk bort, hilste høflig på ham og satte seg.

Mesteren ga henne en trinnvis og metodisk forklaring av læren, og da han så at hun var en oppvakt kvinne, forklarte han det hele inngående for henne. Hun hadde så gode evner, lyttet så oppmerksomt og ble så inspirert av det hun hørte, at hun der og da ble en arahant med full analytisk innsikt.

Hun bøyde seg for Mesteren, gikk hjem og fikk ektemannens og foreldrenes tillatelse, og gikk deretter til nonnene og ble ordinert med tillatelse av Mesteren. Senere reflekterte hun over det som hadde skjedd, og med dyp og inderlig følelse uttalte hun disse versene:

145. Kostbart kledd, behengt med perler,
gull og store blomsterkranser,
parfymert med sandeltre
og vartet opp av tjenerinner

146. dro jeg ut i parkens grønne
skygge. Bordet ble dekket rikt:
Krydret kjøtt og kjølig drikke,
honning og saftige frukter.

147. Vi lekte. Slynget muntre rop
ut blant Anjanalundens trær.
Da så jeg klosteret. Jeg gikk
inn dit, nysgjerrig og åpen.

148. Der, blant munker, satt Verdens Lys!
Jeg nærmet meg, bøyde meg dypt.
Av medfølelse ga han meg
læren -- hans øyne så meg klart.

149. Jeg lyttet til Seerens ord.
Og sannhetens sølvbleke stjerne
steg ned! Jeg berørte dens glans,
og straks ble jeg gjennomlyst, sval.

150. Slik ble jeg et kar for lyset
og vandret ut i hjemløshet.
Alt forsto jeg. Ikke fikk jeg
del i budskapet forgjeves!

54. Anopama

Anopama var datter av den rike finansmannen Majjha i Saketa, og navnet Anopama, som betyr Den makeløse, fikk hun fordi hun var så vakker. Da hun kom i gifteferdig alder, var det mange rikmannssønner, ministrer og fyrster som sendte bud til hennes far og ba om å få datteren hans, og de bød over hverandre for å få gifte seg med henne.

Da Anopama fikk høre dette, tenkte hun som så:

"Et slikt hjemmeliv er ikke noe for meg!"

For hun hadde anlegg for å nå høyere mål.

Hun gikk til Mesteren og lyttet til læren hans. Forståelsen hennes modnet, og ved å reflektere over det hun hadde hørt og ta fatt på innsiktstreningen og sette all sin kraft inn på dette, nådde hun det tredje stadium på veien til frihet. Hun ba Mesteren om å bli ordinert, og han ba de andre nonnene oppfylle hennes ønske.

Den syvende dagen etter ordinasjonen ble hun en arahant. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

151. Jeg ble født i et rikmannshus
med gods og gull i overflod --
makeløs var jeg i skjønnhet,
min fars datter i alt og ett.

152. Prinser elsket meg til vanvidd,
rikmenns sønner svermet rundt meg.
Mange bud ble sendt til min far:
"Jeg ber: Gi meg Anopama!

153. Hva hun enn veier, den skjønne

smekre liljen, Anopama --
jeg gir åtte ganger vekten,
målt i gull og edelstener!"

154. Men jeg hadde sett Den våkne,
opplyst av sannhetens stråler!
Jeg bøyde meg dypt; satte meg
ydmykt ved Mesterens føtter.

155. Han ga meg del i læren -- han,
Gotama -- av medlidenhet,
og der jeg satt, modnet mitt sinn,
nærmet seg innsiktens blomstring.

156. Så skar jeg av mitt lange hår
og gikk med søstrene, hjemløs:
I natt er den syvende natten
siden jeg fant kjølig hvile.

55. Mahapajapati Gotami

Pajapati kom til verden i byen Devadaha. Hun var datter av Suppabuddha og slektsnavnet hennes var Gotami. Hun var en yngre søster av Maya, Buddhas mor. Spåmenn erklærte at begge søstrene ville få barn som skulle bli verdensherskere, så da kong Suddhodana kom i gifteferdig alder, giftet han seg med dem begge to.

Tiden gikk. Mesteren ble født, vokste opp, våknet til å bli en buddha og begynte å gi undervisning i sin uforlignelig gode lære. Han vandret gjennom landet og hjalp så mange han kunne, og på sin vandring kom han til Huset med de spisse gavlene i Vesali. Mens han var der, døde hans far kong Suddhodana, etter at han først var blitt en arahant.

Da fikk Pajapati også lyst til å la seg ordinere. Men det fantes ikke noen nonneorden, for frem til da var det bare menn som hadde fått ordinasjon. Hun ba Mesteren om å bli ordinert, men han svarte først nei. Da raket hun av seg håret og iførte seg gul kappe, og sammen med fem hundre andre sakya-kvinner som også gjerne ville la seg ordinere, ga hun seg på vandring til Vesali. Der gikk Ananda i forbønn for henne, og Mesteren gikk med på å ordinere henne på betingelse av at hun godtok åtte ekstra regler for nonner. Dette godtok hun med glede, og dermed ble nonneordenen etablert. Deretter ble de andre kvinnene som var kommet dit sammen med Pajapati, også ordinert. Fra da av var Pajapati bedre kjent som Mahapajapati, Pajapati den store.

Da Mahapajapati var blitt ordinert, gikk hun til Mesteren og fikk undervisning. Han ga henne et emne å meditere over, og hun tok ivrig fatt på treningen slik at det ikke varte lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt og dyp kunnskap. Senere nådde de andre fem hundre nonnene også frem til samme resultat. Mesteren erklærte for alle at Mahapajapati Gotami var den som hadde høyest ansiennitet blant nonnene.

Mahapajapati levde nå lykkelig og gledet seg over at hun hadde nådd målet, og hun følte dyp takknemlighet overfor Mesteren. En dag sa hun frem disse versene både som lovprisning av ham som hadde vært til så stor hjelp for henne, og som en utlegning av den kunnskapen hun hadde vunnet frem til:

157. Jeg hilser deg, du store helt,

du største av alle vesener!
Slik du friga mange andre,
ledet du meg ut av smerten.

158. Begjæret, det ondes grobunn,
tørket i meg mens jeg vandret
veien mot frihet. Og målet
nådde jeg: Den dype hvilen!

159. Mor har jeg vært; og barn og far,
bror og bestemor gang på gang.
Alle tings vesen var skjult for meg,
kretsløpet var uten lindring.

160. Men jeg så Mesteren! Kroppen
jeg dras med nå, er den siste.
Livets og dødens sirkel er brutt,
tilblivelsens vei gått til ende.

161. Jeg ser disiplenes pågangsmot,
flittige iver og alvor --
her råder ro og harmoni
til heder for de opplyste.

162. Til hjelp og nytte for mange
fødte Maya Gotama!
De som var slått av sykdom og død,
har hun befridd fra byrdene!

56. Gutta

Gutta var datter av en brahman i Savatthi. Da hun var blitt voksen, var det som om en instinktiv dragning mot et edlere liv drev henne til å føle vemmelse ved å gå hjemme. Med foreldrenes tillatelse gikk hun til Mahapajapati Gotami og lot seg ordinere. Deretter praktiserte hun innsiktstreningen med flid og iherdighet, men likevel løp tankene hennes til stadighet etter de ytre tingene som hun hadde vært vant med i lang tid, og hun greide ikke å konsentrere seg. Da var det med ett som om Mesteren satt foran henne i et stråleskjær, og veiledet henne med disse versene:

163. Gutta, se målet! Du forlot
dine kjære for hjemløshet.
Ha lyset i sikte. Gjør deg fri
fra sinnets tilfeldige sprang.

164. Mennesker blir forført: Raver
gjennom Maras rike i rus,
flirende, uten en tanke --

kretsløpet ruller uavbrutt!

165. Vær ikke sansenes slave;
utrydd vold og hovmods laster;
fri deg fra sedvanens sirkler
og vankelmotets hengemyr;

166. dette er lenker som binder
til livshjulets ville runddans.
Kast lenkene, søster Gutta!
Aldri mer skal de tynge deg.

167. Slit i stykker lyst og uro,
innbilskhet og tankeløshet.
Kutt alle bånd i stumper; slik
vil sorg og smerte smuldre bort.

168. Kast vrak på all ny eksistens,
treng inn i tilblivelsens gåte!
Når visdommens kjerne blir din,
skal du vandre med lysende ro!

57. Vijaya

Vijaya var født i Rajagaha og var venninne av Khema før denne ble nonne. Da hun fikk høre at Khema hadde latt seg ordinere, tenkte hun som så:

“Hvis hun, som er dronning, kan la seg ordinere, så kan jeg det også!”

Derfor gikk hun til Khema og ba om å bli ordinert. Khema forsto grunnen til at hun kom, så hun forklarte henne læren slik at hun virkelig skulle få avsmak for livets og dødens kretsløp og søke ordinasjon ut fra rette motiver. Vijaya ble dypt grepet og overbevist av det hun hørte, og deretter lot hun seg ordinere av Khema. Så tok hun fatt på den innledende treningen og utviklet dyp innsikt. Og ettersom hun hadde gode evner, varte det ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, brøt hun med dyp og inderlig følelse ut i disse versene:

169. Fire ganger -- nei, fem! -- fór jeg
ut av rommet der jeg bodde.
Uro slo som fiendetrommer,
sinnet var en hjemløs flyktning.

170. Jeg løp til en nonne: Stilte
mange spørsmål, med dyp respekt --
gavmildt talte hun om læren!
Om sinnets dragning mot verden,

171. om lidelsens årsak og ende --
om det som hindrer sinnets fall
og den rette balansegang

mot oppvåkningens klare lys.

172. Jeg lyttet til nonnen, og straks
tok jeg hennes råd til følge:
Samme kveld, ved skumring, så jeg
liv på liv passere minnet,

173. ved midnatt ble mine øyne
himmelrene, synet perfekt,
ved daggry strålte visdom klart,
splintret mørkets tykke murer.

174. Da strømmet gleden gjennom meg.
Seks døgn satt jeg ør av lykke!
Den syvende dagen reiste jeg meg --
sannelig, mørket var splintret!

7. Sanger med syv vers

58. Uttara

Uttara var født i Savatthi, og da hun var blitt voksen, gikk hun på visitt til nonnen Patacara, som forklarte læren for henne. Etter å ha lyttet til henne ble Uttara så dypt grepet at hun ba om å bli ordinert.

Deretter tok hun fatt på den innledende treningen og praktiserte innsiktstreningen så flittig under Patacaras veiledning at det ikke varte lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun med dyp og inderlig følelse disse versene:

175. “Han som med støter og morter
flittig knuser ris og brødkorn,
sørger godt for hustru og barn.
Han har fylt livet med rikdom!

176. Arbeid hardt. Følg treningsveien.
Dette skal du aldri angre!
Vask nå hurtig dine føtter --
sett deg ved din mesters side.

177. Snu deg fra tankenes mylder --
velg ett punkt; konsentrér deg dypt.
Betrakt deg selv som en fremmed,
en vandrer som krysser din vei.”

178. Dypt grepet av nonnens tale
-- Patacaras klare budskap --
vasket jeg begge føttene,
satte meg ved hennes side.

179. Samme kveld, i mørket, så jeg
liv på liv passere minnet --
ved midnatt ble mine øyne
himmelrene, synet perfekt.

180. Ved daggry strålte visdom klart,
splintret mørkets gru og kaos --
alle ting ble gjennomlyste!
Nøye har jeg fulgt dine råd:

181. Og som de tretti gudene
hedret Indra, den ubeseirede,
hedrer jeg deg! Min visdom stråler
gjennom sinnets sorte strømmer.

59. Cala

Cala var datter av brahmankvinnen Sari den vakre og ble født i landsbyen Nalaka i Magadha. Hun hadde to yngre søstre, Upacala og Sisupacala, som var den aller yngste. Disse tre søstrene hadde en eldre bror, Sariputta, "Saris sønn", som ble den fremste av Buddhas elever. Og egentlig het de Cala alle tre, for navnene betyr Cala, Lille-Cala og Minste-Cala.

Da de tre søstrene fikk høre at deres bror hadde latt seg ordinere under Buddha, tenkte de at dette ikke kunne være noen dårlig lære, dette kunne ikke være noen dårlig trening og dette kunne ikke være noen dårlig ordinasjon, ettersom storebror har latt seg ordinere! Derfor ble de så inspirert og så ivrige at de lot seg ordinere alle tre, til tross for at foreldrene deres gråt så tårene rant.

Deretter tok de ivrig fatt på treningen, og det varte ikke lenge før de var blitt arahanter alle tre. Etter dette levde de lykkelig og gledet seg over den friheten de hadde funnet.

Så var det en dag at søster Cala gikk inn i Mørkeskogen etter frokost for å tilbringe dagen i meditasjon under et tre der. Da kom Mara for å friste henne til sanselige nytelser. Han tok skikkelse som en omvandrende hellig mann, gikk bort til henne og spurte hvorfor hun hadde vært så dum å la seg ordinere.

Men hun svarte med å utlegge Mesterens gode egenskaper og lærens frigjøringskraft. Ved å vise ham hvordan hun selv var blitt fri takket være iherdig trening, lot hun ham også forstå at fristelsene hans ikke hadde noen virkning på henne. Mara ble så trist og nedslått over å høre dette at han forsvant i samme øyeblikk. Da laget Cala disse versene om sin samtale med Mara, og uttalte dem med dyp og inderlig følelse:

182. Modnet er oppmerksomheten;
jeg er vis, en våken nonne.
Lykkelig har jeg tatt bolig
i det store, stille lyset.

183. "Hvem har bedt deg rake hodet
slik asketer gjør? Og du som
finner riter meningsløse!
Hvorfor spjåke seg til som en tosk?"

184. De som følger andre ordener,
tror og mener i hytt og vær --
lar seg lede av overtro,
kjenner ikke sinnet til bunns.

185. I sakyaslekten ble han født --
Den våkne, han uten like.
Læren han ga meg, sønderrev
uvitenhetens tåkeslør,

186. lidelsen og dens årsaker:
Viste meg så befrielsen,
den edle åttedelte vei
som fører til lidelsens lindring.

187. Etter å ha hørt hans tale
levde jeg for ivrig trening.

Jeg fant snart min store frihet --
Buddhas vei var gått til ende.

188. Død er hangen til nytelse --
sinnets mørke trådd under fot.
Forsvinn, du onde! Du har tapt!
Det du sier, er uten brodd!

60. Upacala

Upacalas historie er allerede blitt fortalt i historien om hennes søster Cala. Upacala lot seg også ordinere, praktiserte innsiktstrening og ble en arahant. Da sa hun frem dette verset med dyp og inderlig følelse:

189. Modnet er oppmerksomheten --
som nonne ble jeg seende.
Med fred i sinnet vandrer jeg
dit det onde aldri kommer.

Men Mara kom og fristet henne.

“Er du ikke glad du er født, kanskje?” spurte han.

Og videre prøvde han å overbevise henne om gledene ved nytelser, sensualitet og rikdom:

190. Er du ikke glad du er født?
Gled deg over kroppens lyster,
nyt deg selv, nyt andres kjærtegn!
Ellers vil du angre bittert.

Da forklarte Upacala ham hvordan fødsel medfører smerter, og skremte ham slik at han forsto at fristelsene hans ikke hadde hatt noen virkning på henne:

191. På den fødte venter døden;
kanskje også krig og tortur,
fengsling, pisk eller fredløshet.
Den fødte går aldri skadesløs!

192. I sakyaslekten ble han født --
Den våkne, han uten like.
Læren han ga meg, sønderrev
uvitenhetens tåkeslør,

193. lidelsen og dens årsaker:
Viste meg så befrielsen,
den edle åttedelte vei
som fører til lidelsens lindring.

194. Da jeg hadde hørt hans tale,

trente jeg i ivrig glede.
Snart fant jeg den største frihet --
Buddhas vei var gått til ende.

195. Død er hangen til nytelse --
angst og smerte er ryddet ut.
Forsvinn, du onde! Du har tapt!
Alt du sier, er uten brodd!

8. Sangen med åtte vers

61. Sisupacala

Sisupacalas historie er allerede blitt fortalt, i historien om storesøsteren Cala. I likhet med sine søstre fulgte hun i storebror Sariputtas fotspor og lot seg ordinere. Hun tok ivrig fatt på innsiktstreningen, og det varte ikke lenge før hun var blitt en arahant. Deretter levde hun lykkelig og gledet seg over det hun hadde oppnådd. En dag hun tenkte over dette, ble hun så glad og lykkelig at hun uttalte dette verset med dyp og inderlig følelse:

196. Mine dyder er fullkomne,
sansene har jeg tøylet --
jeg kan vandre fredens vei
til målet, det evig søte.

Da kom fristeren Mara og prøvde å lokke henne til fall. Dette gjorde han ved å holde frem himmelens salighet for henne med dette verset:

197. Søk gudene! De trettitre,
dødsrikets guder, de salige,
guder som frydefullt skaper,
og mektige herskerguder.
Dit bør du lengte! Mot himlene,
der du har nytt så mange liv!

"Gi deg nå, Mara!" utbrøt hun. "Ilden flammer jo både i himmelen og i alle andre verdener! De brenner med begjærets ild, av hatets og uvitenhetens ild! Hvordan kan forstandige mennesker trives med noe slikt?"

Og så skremte hun bort Mara med disse versene:

198. Alle guder -- de trettitre,
dødsrikets guder, de salige,
guder som frydefullt skaper
og mektige herskerguder --

199. alle må vandre fra liv til liv.
Aldri ser de mer enn seg selv,
men er bundet av kretsløpet,
dødens og fødselens sirkel.

200. Hele verden slukes av ild,
hele verden står i flammer!
Hele verden gløder, brenner,
jorden rister, himlene skjelver!

201. Bare læren vakler aldri --
den som søkes av få, og som
Buddha underviste meg i:

Den som skaper fryd i sinnet.

202. Jeg fikk hans lære, og siden
trente jeg i ivrig glede.
Jeg fant snart den største frihet --
Buddhas vei var gått til ende.

203. Død er hangen til nytelse --
selvbevisstheten er borte.
Forsvinn, du onde! Du har tapt!
Det du sier, er uten brodd!

9. Sangen med ni vers

62. Vaddhas mor

Denne kvinnen var født i havnebyen Bharukaccha. Hun ble gift og fikk en sønn som fikk navnet Vaddha, og senere var hun bare kjent som Vaddhas mor. Hun fikk høre noen nonner forklare læren, og hun ble overbevist av det hun hørte. Hun overlot sønnen til slektningenes varetekt og lot seg ordinere til nonne.

Senere lot også Vaddha seg ordinere til munk, og ble kjent for å være dyktig til å utlegge læren. En dag gikk han alene og uten ytterkappe inn i nonnenes boligkvarter for å treffe sin mor. Da hun fikk se dette, ga hun ham en reprimande med disse tre versene:

204. Vaddha, min sønn! Gå ikke vill
i begjærets jungelmørke --
og gid du aldri mer, min skatt,
må ta del i verdens smerte.

205. Lykkelige er de vise,
de som ryddet sin sti for tvil
og temmet lengselen: I deres
sinn er mørkets vekster visnet.

206. Gå i deres fotspor, Vaddha,
følg den smale vei til innsikt!
Lidelsens ende venter deg
om du vier deg til visdom.

Da Vaddha hørte dette, tenkte han at moren var blitt en arahant, og han sa:

207. Hvor du taler trygt og sikkert
om slike ting, kjære mamma!
Jeg tror virkelig, at i deg
finnes intet kratt av begjær.

"Det finnes ikke den minste rest av lidenskaper igjen i meg," svarte moren, og forklarte videre med disse versene:

208. Nei, Vaddha! Hva som enn styrer
det jeg tenker, sier og gjør
i store ting, eller små: I meg
finnes intet kratt av begjær.

209. I meg er mørkets vekster døde.
Jeg har meditert iherdig!
Den store frihet er blitt min --
Buddhas vei er gått til ende.

Dypt grepet gikk Vaddha tilbake til sin egen bolig. Morens ord inspirerte ham til å sette seg ned og meditere igjen, og innsikten hans ble skjerpet slik at han ble en arahant. Da han så tilbake på det han hadde oppnådd, følte han seg så glad og lykkelig til sinns at han gikk til sin mor igjen og fortalte henne hva som hadde skjedd:

210. I sannhet virkningsfullt var dét
puffet jeg fikk av moren min!
Versene om det høyeste
ga hun meg av kjærlighet.

211. Jeg lyttet nøye og fulgte
alle hennes instruksjoner --
å, hvor læren rørte meg dypt
og løste meg fra alle bånd!

212. Og jeg! Jeg arbeidet dag og natt
uten å kaste bort tiden.
Dypt inspirert av mammas glød
nådde jeg sann og evig fred.

Moren hans ble så glad over at hun hadde kunnet inspirere sin sønn til å bli en arahant, at hun gjentok de versene han hadde sagt frem, og gjorde dem til sine egne.

10. Sangen med elleve vers

63. Kisa-Gotami

Gotami var født i en fattig familie i Savatthi, og fordi hun var så tynn og mager, ble hun kalt Kisa-Gotami, Gotami den magre. Hun ble gift med sønnen til en velstående kjøpmann, men ettersom hun selv kom fra en fattig familie, ble hun ikke respektert i sitt nye hjem. Da hun fikk en sønn, ble hun imidlertid bedre behandlet.

Men da gutten var blitt så stor at han kunne gå og løpe omkring, ble han plutselig syk og døde. Kisa-Gotami ble gal av sorg, og tenkte:

"Før ble jeg dårlig behandlet, men etter at jeg fikk en sønn, ble dette annerledes. Nå vil de sikkert prøve å kvitte seg med gutten min, slik at de kan behandle meg like dårlig som før!"

Derfor nektet hun å innrømme overfor seg selv at gutten var død. Hun tok den vesle kroppen i armene sine og gikk fra dør til dør gjennom byen og ba om medisiner til gutten sin.

"Hva skal du vel med medisin til ham nå?" spurte folk foraktelig, men noe slikt ville hun ikke høre på.

Omsider kom hun til en klok mann som forsto at sorgen hadde gjort henne gal. Men han tenkte at Mesteren nok kunne hjelpe henne, så han sa:

"Gå til den fullkomment våkne Mesteren og be ham om medisin, du!"

Hun fant frem til Mesteren som satt ute i parken og underviste i læren, og sa til ham:

"Gi meg medisin til sønnen min, Mester!"

Mesteren så hvordan det sto til med henne, og svarte:

"Gå ut i byen og finn et hus der ingen har dødd. Der skal du be om å få et sennepsfrø."

"Ja vel, Mester!" svarte hun lykkelig, og la i vei.

Da hun kom til det første huset, banket hun på og sa:

"Mesteren har bedt meg hente et sennepsfrø som medisin til gutten min. Hvis ingen har dødd her i huset, så gi meg et sennepsfrø!"

"Hvem har vel tall på dem som er døde her!" var svaret hun fikk.

"Nei, da kan jeg ikke bruke sennepsfrøet deres!" sa hun, og gikk videre.

Men det samme gjentok seg i hus etter hus, og litt etter litt kom hun til seg selv og tenkte:

"Det er det samme over hele byen! Det var dette Mesteren i sin medlidenhet ville vise meg!"

Dypt rørt bar hun den vesle kroppen til gravplassen og la ham fra seg der. Så sa hun frem dette verset:

Loven gjelder ikke bare her
i denne byen, i denne slekten!
I hele verden gjelder loven
om alle tings forgjengelighet!

Så vendte hun tilbake til Mesteren.

"Nå, har du fått noe sennepsfrø, Gotami?" spurte han.

"Jeg er ferdig med sennepsfrø, Mester," svarte hun, "vær du min støtte og hjelp!"

Mesteren sa frem dette verset:

Den mann som fylt av higen
beruses av sønner og buskap,
han overraskes av døden
som en sovende landsby av flom.

Dhp. 287

Da han hadde sagt dette, nådde hun frem til første stadium på veien til frigjøringen, og ble en som har

gått ut i strømmen. Hun ba om å bli ordinert, og Mesteren samtykket. Hun bøyde seg tre ganger for ham, gikk til nonnene og fikk ordinasjon. Hun tenkte deretter så metodisk og systematisk gjennom tingene at det ikke varte lenge før hun hadde nådd frem til dyp innsikt.

Da sa Mesteren:

Du kan leve i hundre år
og ikke se det som ikke dør --
bedre å leve en eneste dag
og se det som ikke dør.

Dhp. 114

Da verset var til ende, ble hun en arahant. Hun utmerket seg med sin asketiske nøysomhet, og bar ei kappe som var tre ganger så ubekvem som andre. Og Mesteren erklærte for alle i Jetavana at hun var den av alle nonnene som brukte den mest ubekvemme kappen. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, tenkte hun:

"Det er takket være Mesteren at jeg har nådd frem til et så godt resultat!"

Og hun sa frem disse versene til lovprisning av godt vennskap:

213. Godt vennskap lyser opp verden --
vennskap prises av de vise!
Selv den dumme blir en vismann
når han blir favnet av vennskap.

214. Verdifullt er det å omgås
de gode. Slik vokser din visdom.
I gode menneskers nærhet
kan du bli fri fra det vonde,

215. lære å forstå lidelsen,
dens årsaker og befrielse,
finne den åttedelte vei
som fører til lidelsens slutt.

216. Pinefullt er kvinnelivet!
Det har sinnets mester sagt.
En medhustrus lodd er forakt;
og hun som føder i smerte,

217. velger kanskje døden. Sarte
piker tar gift i angst og skam
om de røves av onde menn --
ja, kvinner er født til ulykke!

218. Fødselen var nær. Jeg vandret
hjemover, fant mannen min død.
Barnet mitt ble født på veien,
fjernt var jeg fra hus og hvile.

219. To sønner er døde, mannen min
er drept! Ingen har jeg igjen!
Døde er foreldre og bror --
de brenner på samme likbål.

220. Å, ulykkelige kvinne!
Grenseløst stor er din smerte,
dine tårer en mektig flod
som renner gjennom tusen liv.

221. Selv så jeg min sønns lille kropp
spist av villdyr på gravplassen.
Jeg var enke, og dypt foraktet,
før jeg seiret over døden.

222. Den edle åttedelte vei
reddet meg ut av dødens grep.
I meg ble nirvana sannhet
og læren et speil for sinnet.

223. Pilen er trukket ut. Byrden
lagt ned. Fullført er arbeidet!
-- Kisa-Gotami, den frigjorte,
uttalte disse versene.

11. Sangen med tolv vers

64. Uppalavanna

Uppalavanna var datter av en velstående finansmann i Savatthi. Navnet Uppalavanna, som betyr Den lotusfargede, fikk hun fordi huden hennes var så vakker som de indre kronbladene i en lotusblomst.

Da hun var kommet i gifteferdig alder, ankom det sendebud til faren hennes fra prinser og rikmenn over hele India med friertilbud. Alle som én ba om å få datteren hans. Han innså at han ikke kunne innfri alle disse ønskene, og han tenkte at han måtte finne på en utvei. Derfor gikk han til datteren sin og sa:

"Hva sier du til å la deg ordinere til nonne, vennen min?"

Ettersom Uppalavanna var kommet langt i åndelig modning, føltes farens ord som å få hodet salvet med den fineste olje, så derfor svarte hun:

"Jeg vil gjerne la meg ordinere, pappa!"

Han takket henne og viste henne stor heder, og deretter tok han henne med til nonnene, der hun ble ordinert.

En tid etter at hun var blitt ordinert, var det hennes tur til å gjøre tjeneste i forsamlingssalen. Hun tente lampen og feide rommet. Deretter konsentrerte hun sin oppmerksomhet på den vesle flammen og stirret intenst på den. Med flammen som fokuseringspunkt gikk hun deretter inn i dyp konsentrasjon, og ut fra dette ble hun en arahant. Og i tillegg til å bli en arahant ble hun også en mester i paranormale fenomener. Med Mesterens godkjennelse skapte hun en mirakuløs illusjon, slik at han erklærte for alle at hun var den fremste av nonnene på dette området.

Så levde hun lykkelig og frydet seg over å meditere, over meditasjonens frukter og over den friheten hun hadde vunnet.

En dag da hun reflekterte over ulempene ved sensualiteten, og over hvor nedverdigende og kvalmende den kan være, sa hun dypt beveget frem noen vers som moren til munken Gangatira hadde diktet den gangen da både hun og datteren hennes var gift med samme mann:

224. Vi to, mor og datter, delte
en og samme ektemann --
redselsfullt var det å leve
i slikt et skammelig samliv.

225. Forbannet være lystenes
urene, stinkende sumper,
der mor og datter kan bindes
som hustruer til samme mann!

226. Jeg så sanselighetens smerte.
Jeg ønsket meg nonnenes ro.
I Rajagaha gikk jeg ut --
der fulgte jeg søstrene, hjemløs.

Uppalavanna fortsatte med sine egne vers:

227. I minnet ser jeg liv på liv,
mitt blikk er renset, øyet klart.
Jeg leser andre menneskers sinn,
og selv det stumme hører jeg.

228. Under-evner har jeg fått,
mitt sinn er fritt for sorte strømmer.
-- Disse kunnskaper ble mine!
Buddhas vei er gått til ende.

Deretter reflekterte hun over den gangen da hun ved hjelp av magiske illusjoner hadde skapt en vogn med fire hester foran og kjørt den opp foran Mesteren.

"Med din tillatelse skal jeg skape mirakler som slår konkurrentene våre flate!" hadde hun ropt med stolthet i røsten.

229. Med magisk kraft mante jeg frem
fire hester, en praktfull vogn --
så bøyde jeg meg for Buddha,
han som hjelper menneskene.

Så var det en dag da Uppalavanna satt og mediterte under et tre som sto i full blomstring. Da kom Mara snikende og prøvde å ødelegge sinnsroen hennes med dette verset:

230. Du styrte tankefull din smale fot
mot blomstertreets vellukt for å svale
ditt legeme og sinn, se kronblad dale
til marken, hvor de skjuler gress og rot.
Alene er du her: Er dette mot?
Nei, stakkars barn, det er vel heller tale
om dårskap! Ingen jomfruer er trygge
for voldsmenn, her i skogens tette skygge!

Men hun jaget ham bort med disse versene:

231. Og om det skulle komme slike menn?
Ja, om det skulle komme hundre tusen
kryp som deg – ei mer enn vindens susen
kan slike rokke meg! Dra bort igjen
det forteste du kan, du lumske venn
av alt det onde. Synk du ned i grusen!
For jeg står fast, min innsikt gjør meg sterk –
men du skal aldri fullføre ditt verk!

232. Jeg kan forsvinne uten spor,
gå tvers igjennom kroppen din,
stå rett fremfor øynene dine
og likevel være usynlig!

233. For jeg mestrer mitt eget sinn
og kan utføre mirakler.
-- Disse kunnskaper ble mine!
Buddhas vei er gått til ende.

234. Lystens sverd og lanser hogger
sjel og sinn i usle trevler.
Det du kaller “kroppens gleder”,
kaller jeg verdiløst søppel.

235. Vekk er hangen til nytelse,
angst og dårskap er jaget bort.
Forsvinn, du onde! Du har tapt!
Det du sier, er uten brodd!

12. Sangen med seksten vers

65. Punna

Punna var datter av en kvinne som var husslave hos den rike filantropen Anathapindika, en av Buddhas venner og støttespillere.

En dag fikk hun høre Mesteren holde den talen som ble kalt Løvebrøltalen. Da nådde hun første stadium av veien til frihet og ble en som har gått ut i strømmen.

Senere debatterte hun mot en brahman som trodde man oppnådde indre renhet ved å dykke seg ned i vann, og overbeviste ham om at hennes syn var det rette. Dette hevet henne slik i Anathapindikas aktelse at han ga henne friheten og ga henne tillatelse til å la seg ordinere.

Deretter øvde hun innsiktstrening, og det varte ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, uttalte hun disse versene med dyp og inderlig følelse:

236. Hver vintermorgen bar jeg vann
fra elven, med frostblå hender.
Frykten for min frue drev meg –
stokkeslag og harde skjellsord.

Den gangen da Punna fortsatt var en slavinne, hadde hun nemlig hatt som plikt å gå ned til elvebredden hver dag og hente vann i en stor krukke. Tidlig en sprengkald vintermorgen fikk hun øye på en brahman som gikk ut i vannet og dukket helt under, mens han resiterte de hellige tekstene. Da han kom opp igjen, sto han og skalv av kulde og hakket tenner. Hun fikk vondt av ham og ville gjerne hjelpe ham fri fra de holdningene som drev ham til å pine seg slik. Derfor gikk hun bort til ham og sa:

237. Men du, brahman, hva frykter du?
Hva skremmer deg ned i vannet?
Hele kroppen din skjelver jo,
iskald og frossen til beinet!

Brahmanen:

238. Du kjenner jo svaret, Punna,
hvorfor spørre om det du vet?
Jeg vil det gode! Jeg driver
bort mine onde gjerninger.

239. Slik kan alle – ung og gammel –
som begår en ussel handling,
rense seg i elvevannet,
fri seg selv fra klebrig ondskap.

Punna:

240. Hvem har innbilt deg det? En tosk
i høyrøstet snakk med tosker?
Tenk å tro at virkelig frihet
fra ondskapen finnes i vann –

241. – i så fall kommer vel også
krokodiller til himmelen?
Ja, tenk hvor full den må være
av skilpadder, frosker og orm!

242. Og hva med dem som slakter dyr,
setter feller og trekker garn,
hva med tyver og mordere
og andre slags illgjerningsmenn?
Blir til og med disse rene
av å senke kroppen i vann?

243. Hvis elven virkelig vasket
bort dine onde handlinger,
tok den vel også de gode –
og lot deg stå naken igjen.

244. De handlingene du frykter
når du dukker under, brahman –
la dem være ugjort! Spar deg
både frykt og frosne lemmer.

Brahmanen:
245. Til du kom, var jeg på villspor.
Du har vist meg den edle vei –
du skal få kappen min, Punna!
Ennå drypper vannet av den.

Punna:
246. Behold badekappen, brahman!
Ingenting vil jeg ha av deg.
Men om du er redd for smerte,
om du vil unngå lidelsen,

247. skal du aldri gjøre noe vondt,
verken åpent eller i skjul.
Om du dét gjør; om du svikter
de gode krefter i sinnet,

248. vil lidelsen alltid nå deg,
innhente deg under flukten.
Så om du er redd for smerte,
om du vil unngå lidelsen –

249. ta tilflukt til Buddha og læren,
oppsøk brødrenes fellesskap.
Tren hardt, følg ordenens regler,

det vil gjøre deg godt, brahman!

Brahmanen:

250. Jeg vil følge Buddha og læren,
oppsøke brødrenes orden!
Å trene hardt, med disiplin,
skal være mitt største gode.

251. Jeg var brahman av fødsel: Nå
er jeg brahman av sann visdom,
av kunnskap og forståelse –
endelig renset i sinnet!

13. Sanger med omkring tjue vers

66. Ambapali

En parkvokter i Vesali fant en gang en liten bylt under et mangotre. Da han skulle se nærmere etter, oppdaget han at det var et lite pikebarn som var blitt etterlatt der. Ingen visste hvem foreldrene hennes var, så han tok barnet med seg hjem og adopterte det. Da hun vokste opp, ble hun kjent under navnet Ambapali, som betyr Mangovokterens datter.

Hun var så vakker, sjarmerende, blid og yndig at mange unge fyrstesønner konkurrerte om å vinne henne. Det endte med at de bila striden ved å bli enige om at hun skulle tilhøre dem alle, og de hjalp henne til å etablere seg som fornem gledespike. Ambapali ble meget dyktig i sitt fag og vant stor rikdom og heder. Hun ble en av Vesalis fremste attraksjoner, og en natt med henne kostet hele femti gullmynter.

En dag fikk hun høre at Buddha var på besøk i en landsby i nærheten. Hun kjørte ut av Vesali med stor prakt og omgitt av et stort følge, og etter at hun hadde hørt ham tale, inviterte hun ham og munkene til å komme og spise hos henne dagen etter. Buddha tok imot invitasjonen, og da han hadde spist og forklart læren etter maten, var hun blitt en så overbevist tilhenger at hun lot bygge boliger for Buddha og munkene i sin egen hage, og ga det hele som gave til munkeordenen.

Senere ble Ambapalis sønn Vimala-Kondañña ordinert som munk. Han ga sin mor videre undervisning i læren, og dette rørte henne så dypt at hun lot seg ordinere, hun også. Hun praktiserte innsiktsmeditasjon, og brukte sin egen aldrende kropp som eksempel på tingenes forgjengelighet. Da ble hun så dypt grepet at hun uttalte disse versene:

252. Kullsort, voksblankt hår hadde jeg -- ja, som bier om våren
fløy mine lokker i sverm, tett mot mitt blomstrende kinn.
Alderen kom. Blasst stritter nå håret som vinterens sivstrå.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

253. Rikt parfymert som et sandeltre-skrin, helt dekket av blomster,
spredde min ungdoms hår søt og berusende duft --
nå, i min alderdom strømmer en villhunds stank fra min isse.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

254. Fyldig og tett som en velstelt skoglund -- prydet med spenner,
oppsatt, ordnet med kam -- strålte mitt praktfulle hår.
Nå, i min livshøst slenger det livløst, pistret om nakken.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

255. Hårbånd skinte i gull og rødt mellom flettenes vakre
felter av nattsvart glans; kronet mitt hode med lys.
Nå, i min livshøst feller jeg håret, som trærne sin løvpryd.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

256. Formfullendte som kunstneres strekornamenter på silke
voktet de knivsmale bryn ansiktets blekgylne hud.
Nå, i mitt oldingefjes, er de skrukkete, glisne og slappe.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

257. Mørk ild glødet, og gylne juvel-lyn funklet og lekte
solblidt, stolt, i mitt blikk; øynenes bunnløse tjern.
Halvblind går jeg nå. Mine øyne er glansløse, matte.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

258. Nesens forhøyning var myk. Som en lav ås pryder et landskap,
øket den ansiktets glans -- å, hvor min nese var skjønn!
Nå er den krumbøyd, steil som en fjellpynt gribbene bor på.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

259. Ørene mine var vakre -- ja, hvert av dem som et smykke
smidd av en gullsmeds hånd, velformet, fint siselert.
Nå, i min livshøst, henger de rynkete flippene tunge.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

260. Kronblad-hvitt; magnolia-hvitt var lyset som strålte
klart fra mitt solblanke smil; tennenes elfenbensborg.
Nå står brungrå tannstubb-ruiner i oldingekjeften.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

261. Jeg sang vakkert og rent i min ungdom. Stemmen min trillet,
trollbandt, bergtok, klang søtt som fra nattergal-nebb.
Sprukken er stemmen min nå. Svakt, snublende lyder min tale.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

262. Høyreist, stolt som gasellenes; sivsmal, smekker og yndig
kneiste min hals. Delikat, perlemorshvit var dens hud.
År gikk. Langsomt trakk deres tyngde mitt ansikt mot jorden.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

263. Før, i min ungdom, var mine armer som veldreide søyler.
Fast hud -- glatt som polert, oljet og duftende tre --
var deres pryd. Nå er de som tørre og livløse kvister.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

264. Rødt gull fremhevet skjønnheten i mine smidige fingre,
før, i min ungdomstid ... hvor min berøring var lett!
Nå er fingrene stive og ru, lik krokete røtter.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

265. Brystene mine var før lik runde og fullmodne frukter,
struttende stramme av saft -- høyt var de verdsatt og prist!
Hvert av dem ble lik en vannløs skinnsekk, skrukket av alder.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

266. Kroppen min strålte som dekket av bladgull: Glatt var den, velstelt,
attråverdig og skjønn -- før, i min ungpiketid.

Nå har alderen merket min hud med sitt nettverk av rynker.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

267. Smekre var lårene mine -- lik slangenes buktende kropper
var de, i kraftfull spenst, skjønnhet og dansende lek.
Nå, i min livshøst ligner de rør av brunvissen bambus.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

268. Gullbånd, ringlende smykker til pryd, bar leggene mine --
-- anklene òg: Hvert skritt spredde den fineste klang.
Nå er leggene magre, og veike som stilker av sesam.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

269. Føttene mine var ørsmå, bomullsbløte og lette.
Lydløs var deres dans -- før, i min ungpiketid.
Nå er føttene fulle av sår -- ru, sprukne og trette.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

270. Stor var min skjønnhet! Ja, slik var kroppen min før, i min ungdom.
Se nå mitt oldingeskall -- plaget, forfallent og stygt
er det et hus, der murpussen smuldrer og veggene faller.
Slik går sangen, min venn -- hør den sannferdiges røst!

Slik brukte Ambapali seg selv som eksempel på alle tings forgjengelighet. Dette førte henne til videre refleksjoner over alle tings manglende evne til å gi varig tilfredsstillelse, og over hvordan vi selv ikke er herre over begivenhetenes gang. Dette brukte hun som grunnlag for intens innsiktsmeditasjon, og gikk deretter raskt gjennom alle stadiene frem til å bli en arahant. Da hun senere så tilbake på det hun hadde oppnådd, sa hun frem de samme versene igjen med dyp og inderlig følelse.

67. Rohini

Rohini var datter av en rik brahman i Vesali. En gang da Mesteren oppholdt seg i Vesali, fikk hun høre ham forklare læren, og nådde frem til første stadium på veien til frihet, slik at hun ble en som har gått ut i strømmen. Hun forklarte deretter læren for foreldrene sine, slik at de fikk tiltro til den og ga henne tillatelse til å la seg ordinere.

Så tok hun fatt på innsiktstreningen, og det varte ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, laget hun disse versene om den samtalen hun hadde hatt med sin far før hun ble ordinert, og sa dem frem med dyp og inderlig følelse:

Faren:
271. Munker er alt du snakker om --
ja, hver dag fra morgen til kveld
roser du munkene, datter.
Er dét ditt mål: Å bli nonne?

272. Gavmildt gir du munkene mat
og drikke, godt og rikelig --
jeg må spørre deg, Rohini:

Hvorfor er du så glad i munker?

273. Dovenslasker er de alle!
Snyltere, sleipe slikkmunner
er disse munkene dine!
Hvorfor er du så glad i dem?

Da Rohini hørte dette, ble hun glad, for hun tenkte at dette var en god anledning til å fortelle faren om munkenes gode egenskaper. Derfor svarte hun:

274. Kjære pappa! Lenge har du
stilt meg spørsmål om munkene:
Lytt til meg nå, når jeg priser
all deres visdom og godhet!

275. Dovenslasker er de ikke --
de arbeider hardt og villig
med å fordrive alt begjær
-- derfor er jeg glad i munker.

276. Grådighet, hat, uvitenhet --
munkene drar det opp med rot,
jager alt vondt med sin renhet
-- derfor er jeg glad i munker.

277. Rene er deres handlinger,
ren og sann er deres tale.
Rene er de i sinnet
-- derfor er jeg glad i munker.

278. Ja, lytefri, lik perlemor,
er munkenes edle renhet
og lyse, vennlige tanker
-- derfor er jeg glad i munker.

279. Munkene forvalter læren
godt og kyndig; lever edelt,
viser vei til det høyeste mål
-- derfor er jeg glad i munker.

280. Munkene røkter visdommen
godt og kyndig; lever edelt,
dypt konsentrert og oppmerksomt
-- derfor er jeg glad i munker.

281. De vandrer vidt, de tenker dypt;
de taler klokt og beskjedent.

Sorg og smerte driver de ut
-- derfor er jeg glad i munker.

282. Når de går gjennom landsbyen,
ser de seg aldri tilbake.
Nei, uten lengsler vandrer de
-- derfor er jeg glad i munker.

283. Munker er ikke stornøyde.
Aldri samler de gods og gull,
alt som blir gitt dem, spiser de
-- derfor er jeg glad i munker.

284. Gullmynt tar de ikke imot,
og ikke sølv eller smykker.
De lever av det dagen gir
-- derfor er jeg glad i munker.

285. Fra alle slags familier,
fra mange riker kommer de,
men elsker hverandre som brødre
-- derfor er jeg glad i munker!

Nå var brahmanen blitt overbevist, og han roste datteren sin og ga henne tillatelse til å ordinere seg:

286. Velsignet være din fødsel,
din plass i vårt hus, Rohini!
Din tillit til Buddha er sterk,
din tro på læren klippefast,

287. for du har virkelig forstått
hvordan godhet avler godhet!
Nå skal også våre gaver
komme munkene til gode,

288. ja, en prektig offergave
skjenker vi til Buddhas ære.
Så hør! Om du frykter smerte,
om du vil unngå lidelsen,

289. ta tilflukt til Buddha og læren,
oppsøk søstrenes fellesskap.
Tren hardt, følg ordenens regler --
det vil virkelig gjøre deg godt!

Han var dessuten blitt så overbevist at han lot seg ordinere, han også:

290. Jeg vil følge Buddha og læren,
oppsøke brødrenes orden!
Å trene hardt, med disiplin,
skal være mitt største gode.

Han praktiserte innsiktstrening og ble en arahant. Da han senere så tilbake på det han hadde oppnådd, uttalte han dette verset med dyp og inderlig følelse:

291. Jeg var brahman av fødsel: Nå
er jeg brahman av sann visdom,
av kunnskap og forståelse --
endelig renset i sinnet!

68. Capa

Capa var datter av den eldste jegeren i en jegerlandsby i landet Vangahara.

Kort tid etter at Mesteren hadde nådd oppvåkningen og blitt en buddha, møtte han den omvandrende asketen Upaka mens han var på vei til Benares. Da Upaka fikk se ham, sa han:

"Du ser så glad og tilfreds ut! Hvilken læremester og hvilken lære er det du følger?"

Mesteren svarte:

Alt har jeg vunnet! Alt har jeg sett!
Intet holder meg lenger fast!
Alt har jeg sagt fra meg, nå er jeg fri,
og har ingen rest av grådighet!
Selv har jeg funnet innsikt,
og har ingen læremester!

Jeg har ingen lærer, for hvem er min likemann?
Ingen i verden kan måle seg med meg!
For jeg har nådd målet, og jeg er selv
den beste av læremestre!
Alene våknet jeg opp
til sannheten slik den er,
til lindring og til nirvana!
Nå er jeg på vei til Benares
for å være til hjelp for andre
og lære dem veien å følge.
I en verden slått av blindhet
slår jeg på frihetens tromme!

Upaka følte seg langt på vei smittet av den forklarelsen som lyste ut av den andre, men svarte bare:

"La oss håpe det går som du ønsker, min venn! Du fortjener fremgang og hell!"

Så svingte han inn på en sidevei, og kom omsider frem til landet Vangahara. Der slo han seg ned i en jegerlandsby, og den eldste jegeren sørget for at han fikk det han trengte til livets opphold.

En dag da denne jegeren skulle ut på en lengre jaktekspedisjon sammen med sønner og brødre, ba han datteren Capa sørge for at den hellige mannen hadde det han trengte så lenge, før han la i vei.

Capa var både vakker og sjarmerende. Da asketen Upaka kom til jegerens hus for å få mat den dagen og fikk øye på Capa, ble han overveldet av kjærlighet. Han fikk ikke i seg en eneste matbit, men

tok med seg maten og gikk tilbake til sin egen hytta, der han kastet seg ned på gulvet. Der ble han liggende uten å ta til seg verken vått eller tørt, mens han sukket for seg selv:

“Jeg kan ikke leve hvis ikke jeg kan få Capa!”

Etter en uke kom jaktekspedisjonen tilbake til landsbyen, og jegeren spurte datteren om hun hadde sørget for at den hellige mannen hadde det bra.

“Han kom hit den første dagen, men siden har jeg ikke sett noe mer til ham,” svarte hun.

Jegeren skyndte seg til eneboerens hytte.

“Du er vel ikke syk?” spurte han bekymret.

Upaka bare snudde seg over på den andre siden uten å svare.

“Er det noe vi kan gjøre for deg?” spurte jegeren. “Du får bare si ifra, så skal vi gjøre så godt vi kan!”

Nå fortalte Upaka hva det var som plaget ham, og jegeren spurte:

“Si meg, kan du noe håndverk eller kjenner du noe yrke?”

“Nei, ingenting.”

“Den som ikke kan brødfø seg med et yrke, kan ikke gifte seg og stifte familie,” mente jegeren.

“Det er sant at jeg ikke kjenner noe yrke,” sa Upaka. “Men jeg kan hente kjøttet for dere og bære det til markedet og selge det,” sa han.

Jegeren undret seg over at han, som var asket, ville nedverdige seg til et så usselt yrke, særlig ettersom asketer setter sin ære i å holde seg unna all omgang med kjøtt. Men han godtok likevel tilbudet. Han ga ham en kappe, hjalp ham med å finne et hus å bo i der i landsbyen, og lot ham få gifte seg med sin datter Capa.

Etter en tid fikk de en sønn, som ble kalt Subhadda. En gang barnet gråt, trøstet moren ham med disse ordene:

“Ikke gråt, lille gutten min! Pappa er asket, pappa bærer kjøtt!”

På denne måten ertet hun Upaka samtidig som hun bysset barnet i søvn igjen.

Upaka ble irritert, og sa:

“Du må ikke innbille deg at jeg ikke har venner og hjelpere, jeg også! Jeg kjenner en mektig erobrer som jeg kan be om hjelp når som helst!”

Men Capa var ertelysten, og fortsatte å terge ham med slike bemerkninger. En dag ble han så sint at han gjorde seg klar til å reise sin vei. Og til tross for at Capa angret og prøvde å holde ham tilbake med mange forsonlige ord, la han i vei mot vest.

På den tiden bodde Mesteren i Jetavana i byen Savatthi. Da Upaka kom dit, oppsøkte han Mesteren og spurte:

“Kjenner du meg igjen, Mester?”

“Ja, jeg husker deg,” svarte Mesteren. “Men hvor har du vært i mellomtiden?”

“Jeg har bodd i Vangahara,” svarte Upaka.

“Men kommer du for å la deg ordinere, du som er en gammel mann?” spurte Mesteren. “Tror du at du greier dette?”

Upaka svarte bekreftende, og Mesteren lot ham bli ordinert til munk. Han fikk et meditasjonsemne av Mesteren og trente iherdig, slik at det ikke varte lenge før han nådde det første stadium på veien til frihet, og ble en som har gått ut i strømmen. Men så døde han. Han ble gjenfødt i Brahmas himmel, der han var en arahant fra det øyeblikket han var født.

Capa var trist og nedslått etter at Upaka hadde reist, så etter en stund overlot hun barnet til sine foreldre, og ga seg til å følge i Upakas fotefar. Omsider nådde hun frem til Savatthi, hun også, og lot seg ordinere. Så tok hun fatt på innsiktstreningen, og nådde til slutt frem til å bli en arahant. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, satte hun sammen vers som hun og Upaka hadde diktet tidligere, og sa dem frem med dyp og inderlig følelse:

Upaka:

292. Før bar jeg den hjemløses stav.

Så ble jeg fangstmann; og selv fanget
i begjærets råtne sumper --
så fjernt fra den trygge bredden.

293. Men trøst ikke barnet med spott!
Tror du jeg er blitt sløv, helt ør
av kjærlighet, ja, trellbundet?
Nå er lenkene brutt! Jeg går!

Capa:
294. Ikke vær sint på meg, min helt!
Å, vismann, glem ditt raseri --
den som er besatt av sinne,
finner verken ro eller renhet.

Upaka:
295. Jeg reiser nå! Hvem vil vel bo
her i Nala, hvor kvinnene
lokker og binder asketer
som prøver å leve nøysomt?

Capa:
296. Du sortøyde kjære, bli her!
Vær min venn og elsker som før!
Jeg skal lystre ditt minste vink,
hele min slekt skal du styre!

Upaka:
297. Hadde bare en firedel
av det du sier nå, vært sant --
ja, det hadde vært fantastisk,
Capa, for en forelsket mann!

Capa:
298. Elskede! Som et blomstrende
akasietre i fjellet,
eller som et trompetblomsttre
frodig utsprunget på en øy

299. vil jeg være vakker for deg!
Se! Sandeltre-parfymert, kledd
i fin musselin står jeg her --
hvordan kan du forlate meg?

Upaka:
300. Som fangstmannen lokker til seg
fugl, prøver du å lokke meg

i snaren med all din skjønnhet.
Aldri skal jeg la meg fange!

Capa:
301. Så husk din sønn, min elskede --
frukten av vår kjærlighet!
Husk ham, og gå ikke fra meg,
jeg er jo mor til barnet ditt!

Upaka:
302. En vismann må forlate slekten,
seire over eietrangen,
bryte alle lenker, storme
som en elefant mot frihet!

Capa:
303. Så stikker jeg gutten med kniv!
Slår ham med en stokk til han dør!
Går du, tar du livet av ham --
så bli! Av omsorg for barnet!

Upaka:
304. Usle kvinnfolk! Om du så vil
kaste barnet til hundene,
lar jeg meg ikke presse! Nei!
Ingenting får meg til å snu!

Capa:
305. Så gå da, venn -- og gå med fred.
Men hvor vil du gå, min kjære?
Si meg, min sortøyde elsker --
til hvilke byer går din ferd?

Upaka:
306. Før streifet vi om i grupper
fra by til by -- og vi trodde,
hver og en, vi var vise menn --
at vår lære var den rette.

307. Men nå er Den sanne våkne
kommet til Neranjaras bredd --
han underviser i læren
som fjerner alle lidelser.
Til ham vil jeg gå -- til Buddha --
han skal bli min læremester!

Capa:

308. Så overbring òg min hilsen
til Buddha, verdenshjelperen!
Bøy deg dypt, og vis ham ære,
gi ham så gaver fra vårt hus!

Upaka:
309. Dette var gode ord, Capa!
Det du sier, vil jeg gjøre --
jeg vil bringe frem din hilsen
til Buddha, verdenshjelperen,
bøye meg dypt til hans ære,
og gi ham gaver fra vårt hus.

---

310. Med disse ord gikk Upaka
til elven Neranjaras bredd.
Der talte Buddha, Den våkne,
om veien ut av dødens makt,

311. lidelsen og dens årsaker --
han talte om befrielsen,
den edle åttedelte vei
som fører til lidelsens slutt.

312. Upaka hilste Mesteren
ærbødig, og bøyde seg dypt.
Så bar han frem Capas gave
og vandret ut i hjemløshet.
Snart fant han den største frihet --
Buddhas vei var gått til ende.

69. Sundari

Sundari ble født i Benares, og var datter av brahmanen Sujata. Hun var meget vakker, og det var derfor hun fikk navnet Sundari, som betyr Den vakre. Da hun var blitt voksen, døde lillebroren hennes. Faren hennes ble fra seg av sorg over tapet, og vandret hvileløst omkring. Da traff han på nonnen Vasetthi, og spurte henne om hun visste råd for å lindre den sorgen han følte:

313. Døden fortærte dine barn,
Vasetthi, og du sørget dypt.
Natt og dag slet sorgen i deg,
lenge fant du ingen lindring.

314. Men du sørger ikke lenger
over tapet av de syv barn

døden slukte! Si meg, søster --
hvordan temmet du sorgen din?

Hun ville gjerne trøste ham, så hun fortalte hvordan hun selv hadde greid å overvinne sorgen:

315. Mange hundre barn er døde!
Slektninger i store skarer
ble borte gjennom tidene --
både for deg og meg, brahman!

316. Jeg har funnet en gyllen vei
bort fra både død og fødsel.
Aldri mer formørkes sinnet
av sorgens tunge smertegråt.

“Men hvordan klarte du å fri deg fra sorgen?” spurte han:

317. Sannelig er det du sier,
underlig -- men trøsterikt!
Vasetthi, hvem er din mester?
Hvilken lære lindret sorgen?

Vasetthi fortalte:

318. Buddha, Den fullkomment våkne,
er nå i byen Mithila.
Han underviser i læren
som utsletter all lidelse.

319. Han, som selv er en arahant,
talte om frihet. Jeg lyttet!
Jeg forsto! Dyp ble min kunnskap.
Sorgens sorte stein forvitret.

Da brahmanen Sujata fikk høre at Mesteren oppholdt seg i Mithila, lot han spenne for vognen og kjørte til Mithila.

320. Jeg vil også gå til Mithila,
til den opplyste Mesteren!
Å, om også mine sorger
måtte gi tapt for læren hans!

Der gikk han frem og hilste ærbødig på Mesteren, og satte seg ned hos ham.

321. Brahmanen møtte Mesteren:
Og han, som er fri fra alle bånd
og har lagt det vonde bak seg,

ga brahmanen del i læren

322. om lidelsen og dens årsaker.
Han talte om befrielsen,
den edle åttedelte vei
som fører til lidelsens slutt.

323. Læren bar frukt -- og Sujata
vandret glad og lykkelig ut
i hjemløshet. Alt forsto han --
han var blitt et kar for lyset!

Han ble overbevist av det han hørte, og lot seg ordinere. Deretter tok han iherdig fatt på innsiktstreningen, og etter tre dager var han blitt en arahant. Så tilkalte han vognstyreren sin, og ba ham kjøre tilbake til Savatthi og fortelle hans hustru hva som var skjedd.

324. Vognmann! Dra nå hjem; forhør deg
om min kjære hustrus helse.
Si henne at jeg er gått ut
i hjemløshet blant brødrene --
si henne: Etter tre netter
ble Sujatas sinn fullt opplyst.

325. Med vognen og tusen mynter
dro vognmannen hjem. Han spurte
etter fruens helse, og sa:
Sujata har valgt hjemløshet
blant brødre! Etter tre netter
ble hans sinn opplyst av visdom!

Sundaris mor tilbød vognstyreren gaver som takk for at han kom med beskjed:

326. Vognmann -- behold vogn og hester,
ta disse tusen myntene!
For ordene om Sujata
gir jeg deg denne matbollen.

Men han svarte:

327. Frue! Behold hestene dine,
vognen og myntene også!
Jeg vil òg gå ut som hjemløs
og følge Den våknes lære.

Da gikk hun til sin datter Sundari og sa:

328. Elefanter, kveg og hester,

juveler og gull i overflod --
all rikdom i vårt store hus
har din far sagt fra seg, datter!
Han gikk ut som munk, Sundari --
nyt rikdommen! Du er hans arving.

Men Sundari svarte:

329. Elefanter, kveg og hester,
juveler, gull i overflod --
all rikdom i vårt store hus
har min kjære far sagt fra seg.
Han er gått ut som munk av sorg
over sin lille døde sønn --
slik vil jeg òg søke trøst
for tapet av min døde bror!

Moren kom med innvendinger, men så ga hun datteren sin tillatelse.

330. Så ønsker jeg deg av hjertet
at du lykkes, min Sundari!
Nøyer du deg med matrester
og en kappe sydd av filler,
vil du nå den andre bredden
fri fra sinnets sorte strømmer.

Sundari ga avkall på alle rikdommene og brydde seg ikke mer om dem enn om en spyttklyse. Så gikk hun og lot seg ordinere. Hun tok ivrig fatt på treningen og praktiserte innsiktsmeditasjon, og med sin iherdighet og sine gode evner nådde hun frem til å bli en arahant med full analytisk innsikt.

Etter at hun hadde gledet seg over dette resultatet og over friheten en tid, fikk hun lyst til å fortelle Mesteren om dette og avgi et stolt "løvebrøl", en uforferdet erklæring om hva hun hadde oppnådd, fremfor ham. Hun gikk til den eldre nonnen som hadde vært hennes veileder, og sa:

331. Edle søster! Hardt har jeg trent.
Blikket er renset, øyet klart,
i minnet ser jeg liv på liv
og steder hvor jeg før har bodd .

332. Takket være deg, venninne,
ordenens klareste stjerne,
har jeg nådd den største visdom --
Buddhas vei er gått til ende.

333. Så la meg nå, edle søster,
gå til Buddha i Savatthi.
Jeg vil brøle som en løve,
synge ut min frihetsglede.

Da Sundari kom til Savatthi og fikk øye på Mesteren, sa hun lykkelig til seg selv:

334. Se, Sundari! Mesterens glans
er gyllen, huden hans stråler!
Se han som fryktløst betvinger
sinnets mørke -- Den opplyste!

Så trådte hun frem med løftet hode, og sa høyt:

335. Se -- her er Sundari, Mester!
Frihetsarbeidet er fullført.
Alt begjær er dødt, og jeg er
fri fra sinnets sorte strømmer.

336. Helt fra Benares har jeg reist
for å komme til deg, og bli
din elev, du store helt.
Jeg bøyer meg for dine føtter,

337. ditt fullkomment opplyste sinn!
Jeg er datter av dine ord,
av din egen munn er jeg født
på ny, uten sjelemørke.

Mesteren svarte:

338. Velkommen er du, venninne,
slik alle er som har seiret
og hilser sin læremester.
De har fullført treningsveien,
brutt begjærets bånd -- og slik blitt
fri fra sinnets sorte strømmer!

Senere kom også moren hennes og mange andre slektninger og lot seg ordinere, de også. Da Sundari en tid etter dette så tilbake på det hun hadde oppnådd, sa hun frem alle disse versene med dyp og inderlig følelse.

70. Subha, gullsmedens datter

Subha var datter av en gullsmed i Rajagaha, og navnet Subha, som betyr Den vakre, fikk hun nettopp på grunn av sin skjønnhet.

Mesteren oppholdt seg ofte i Rajagaha, og etter hvert som Subha vokste opp, gikk hun ofte og lyttet til ham når han underviste. Hun ble overbevist av det hun hørte, og en dag oppsøkte hun ham, hilste høflig og satte seg ned. Mesteren så at hun hadde gode evner og var moden, så derfor forklarte han henne læren ut fra de fire edle sannhetene, slik hun ba ham om å gjøre. Straks nådde hun første trinn på veien til frihet, det som kalles å gå ut i strømmen, og som blir lovprist på utallige måter.

Etter en tid orket hun ikke fortsette i sin vanlige tilværelse lenger, så hun gikk til

Mahapajapati Gotami og lot seg ordinere. Hun påtok seg å følge søstrenes regler og tok fatt på meditasjonstreningen for å utvikle seg videre.

Av og til kom slektningene hennes og forsøkte å overtale henne til å gå ut av ordenen igjen og vende tilbake til sansenytelsenes verden, og de lokket med mange penger, for familien var svært velstående.

En dag de var der og prøvde å overtale henne, svarte hun med de fireogtyve versene der hun forklarte læren for dem. Da forsto de at planene deres var nytteløse, og de vendte hjem igjen.

Så tok Subha fatt på innsiktstreningen, fikk en klarere forståelse av sanseprosessen og utviklet seg slik at det ikke varte lenge før hun var en arahant med full analytisk innsikt. Da sa hun frem disse fireogtyve versene igjen:

339. Ung og ren, kledd i hvite klær
var jeg da jeg først fikk høre
læren. Jeg lyttet iherdig,
fant sannhetens dypeste grunn.

340. Fra denne stund ble nytelse
og verdslig lyst meg motbydelig --
jeg ville gi avkall på alt
som smakte av sanselig rus.

341. Jeg forlot familien min,
slaver, tjenere, landsbyen
og dens frodige marker -- alt
som fristet med fryd og skjønnhet.

342. Jeg vendte rikdommen ryggen
til fordel for søstrenes liv --
for jeg var helt overbevist
av læren, slik den var forklart.

343. Skulle jeg da la meg lokke,
så upassende, tilbake?
Jeg som ingenting begjærer
av den rikdom jeg forkastet?

344. Gull og sølv fører aldri til
våkent sinn eller indre ro --
jordisk gods passer ikke nonner!
For slikt er ikke sann rikdom,

345. men formørker sinn og tanker
med blind og vettløs grådighet,
frykt, gnagende mistenksomhet
og en sort og bunnløs uro.

346. Mennesker i lidenskapsrus
med hule og fredløse sinn

føler seg hindret av andre
og ypper til strid og slagsmål.

347. De som er slaver av sansene,
skaper selv sin elendighet;
ved sorg og tap, gråt og klager,
drap og andre forbrytelser --

348. så hvorfor kommer dere hit
som fiender for å lenke meg?
Vit at jeg, som nonne, ser
sansene som sinnets fengsel!

349. Jordisk rikdom stiller ikke
sinnets sorte virvelstormer.
Lidenskapen er svikefull
som en knivmorder i bakhold!

350. Så hvorfor kommer dere hit
som fiender for å lenke meg?
Jeg har gått ut i hjemløshet,
kappekledd og raket helt glatt --

351. ja, jeg nøyer meg med rester
og en kappe sydd av filler,
for dette er alt jeg trenger
for å leve mitt liv som nonne.

352. Kroppens og sansenes gleder
-- hos guder og hos mennesker --
er forkastet av de vise,
dem som har nådd fullkommen lykke.

353. La meg aldri mer strebe mot
lystene! Der de hersker,
er ingen trygge for deres ild --
en langsom og smertefull død.

354. Begjærets tornelabyrint
er en dødbringende omvei,
grådigheten et bunnløst svelg
av hat og syk misunnelse.

355. Begjærets angrep er giftig
og skremmende som en kobras --
så se, hvor naive folk er
når de blindt jager nytelsen!

356. De sitter fast i lystens sump:
De verken ser eller forstår
hvordan sirkelen kan brytes --
fødselens og dødens runddans.

357. Ja, mange mennesker lever
med en ulykkelig skjebne
forårsaket av lidenskap!
De har selv ryddet sin livsvei.

358. Slik ser dere at sansene
forsøpler sinnet med begjær
og bittert fiendskap; at lyst
er lokkemat i dødens garn,

359. et blomsterkratt som svikefullt
skjuler galskapens gifttorner,
en snare lagt ut av Mara,
til alt levendes undergang.

360. Uendelig mange plager
springer ut av lidenskapen --
evig kamp, og jag etter rus,
formørker den lyseste dag.

361. Jeg var selv i sansenes vold --
en slave av livet og døden.
Aldri vender jeg tilbake,
jeg som har nådd mitt frihetsmål!

362. Jeg kjempet mot lystenes ild
og lengtet etter kjølig ro --
nå lever jeg i flittig trening
for å bryte alle lenker.

363. Jeg følger den sorgløse sti,
den edle åttedelte vei,
den broen de vise følger
for å krysse begjærets strøm.

Hun ble en arahant åtte dager etter at hun var blitt ordinert. Da satte hun seg under et tre for å meditere over den lykken og den friheten hun hadde oppnådd. Mesteren kom forbi og fikk øye på henne, og han roste henne med disse versene:

364. Se, venner! Subha, smedens datter
har latt sannheten slå røtter
dypere enn dette treets;

dét som svaler hennes tanker.

365. For åtte dager siden gikk hun
ut, lysende skjønn av læren
Uppalavanna ga henne.
I visdom forlot hun døden!

366. Hun er frigjort, og uten skyld --
en nonne med rike evner.
Hun har brutt alle bånd -- hun har
stillet sinnets sorte virvler.

Senere, da verket "Søstrenes sanger" ble samlet og redigert, ble dette verset lagt til for å hedre Subha:

367. Indra, gudenes konge, kom
på magisk vis med sin gudehær --
ja, selve skapningens herre
hedret Subha, gullsmedens datter!

14. Sangen med omkring tretti vers

71. Subha fra Jivakas mangolund

Subha var datter av en velstående brahman i Rajagaha. Det fortelles at hun var svært vakker og velproporsjonert, og at hudfargen hennes var klar og ren, og at det var derfor hun fikk navnet Subha, Den fagre.

En gang da Mesteren var i Rajagaha, fikk hun høre ham og ble overbevist av det hun hørte. Hun var legtilhenger en tid, men så ble hun grepet av en følelse av motvilje mot livets vanlige jag og kav. Hun så hvor lite tilfredsstillende jaget etter sansenytelser kan være, og ville gjerne trekke seg ut av det hele og finne fred. Derfor gikk hun til Mahapajapati Gotami og lot seg ordinere. Hun tok fatt på innsiktstreningen, og det varte ikke lenge før hun nådde det tredje og nest siste stadiet på veien til frihet, og ble en som ikke kan falle tilbake.

En dag var hun på vei ut til Jivakas mangolund for å finne et sted hun kunne sitte og meditere i fred og ro. Da møtte hun en ung mann fra byen. Han falt fullstendig for henne, så han sperret veien og spurte om hun ville ligge med ham. Hun ga ham mange forskjellige eksempler på ulempene ved å jage etter sensuelle nytelser, og forklarte at hun hadde trukket seg fra denne runddansen. Men til tross for at hun på denne måten forklarte læren for ham, ville han ikke gi seg, men trengte seg innpå henne.

Ut fra det han sa, forsto hun at han særlig var betatt av øynene hennes, så hun rev ut det ene øyet og rakte det frem mot ham, mens hun sa:

"Vær så god! Hvis du liker det så godt, kan du bare ta det!"

Den unge mannen ble så rystet at begjæret hans forduftet på flekken, og han bønnfalt henne om tilgivelse.

Nå gikk Subha til Mesteren, og straks hun fikk se ham, ble øyet hennes som før igjen. Hun ble helt overveldet av lykke, og Mesteren, som forsto hvordan hun hadde det, forklarte henne veien til det høyeste målet og ga henne et tema å meditere over. Hun la en demper på den overstrømmende lykkefølelsen og styrket i stedet innsikten, slik at hun i samme øyeblikk ble en arahant med full analytisk innsikt.

Så levde hun lykkelig og nøt frihetens frukter. Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, sa hun frem versene med dialogen mellom henne selv og den unge mannen med dyp og inderlig følelse:

368. Rolig vandret Subha den fagre inn i
mangolunden, Jivakas blomsterhage --
midt i veien sto da den elskovssyke
yngling. Da sa hun:

369. "Si meg hvordan jeg har forbrutt meg! Har jeg
krenket deg, min venn, når du sperrer veien?
Ikke er berøring av nonner god og
sømmelig adferd

370. i min mesters strålende lære, eller
på den veien han i sin lykke viser
dem som søker renhet -- så hvorfor hindrer
du meg på veien?

371. Dine skitne tanker formørker sinnet!
Jeg er ren, mitt sinn er fullstendig renset,
frigjort, lyst og åpent. Så hvorfor hindrer

du meg på veien?”

372. “Du er ung og skjønn! Hvilken glede får du
av et liv som nonne, den gule kappen?
Følg meg! La meg skjenke deg gledens drikke,
blomstrende timer!

373. Trærne puster blomsterstøvdufter over
skogens stier, våren beruser alle
sanser! La meg skjenke deg gledesrusen,
lykkelig forår!

374. Skogens kjemper, hyllet i lette kronblad,
suser stille, syngende i den varme
vind -- men, hvem kan fryde seg over slik en
skjønnhet alene?

375. Rovdyrflokker herjer jo der i mørket!
Brunstforrykte hunnelefanter raser!
Vil du gå alene og sårbar dit, til
storskogens farer?

376. En gudinne i paradis, en gyllen
dukke, ligner du under trærnes kroner!
Å, min skjønne -- rikt musselinskledd ble du
vakrere enda ...

377. ... som slave skulle jeg lyde ditt minste
vink, om vi i lysningen her fant bolig.
Ingen er meg kjærere! Du, min blyge,
himmelske nymfe!

378. Jeg vil gi deg rikdom og elskovslykke,
kom og bo hos meg! Mitt palass gir hvile,
trygghet, ro og skjønnhet, et luksusliv med
tjenestepiker.

379. Kle deg fint i lett musselin og blomster,
smør deg inn med duftende, dyre salver.
Perler, gull og sølv skal jeg gi deg -- landets
vakreste smykker.

380. Du skal få den mykeste seng -- der dyner,
puter, tykke tepper av ull og rene
laken venter deg, parfymert med dyre
sandeltreoljer.

381. Lotusblomsten lever jo kun berørt av
vindens ånder ... slik også du! Som nonne
blir du gammel uten et kjærtegn, uten
menneskers elskov."

382. "Hva gjør denne kroppen så viktig? Full av
møkk og råttenskap, er den uten varig
kjerne -- hvorfor ble du som sinnsforvirret
straks du fikk se meg?"

383. "Dine vakre øyne er fylt med mystisk,
overjordisk klang, som av sang og strenger --
slike øyne øker min lengsel, gjør meg
skjelven og svimmel!

384. Dine øyne er -- liksom lotusknopper --
lys og skygge; blågylne i ditt ansikt.
Slike øyne lokker og dårer, gjør meg
skjelven av lengsel!

385. Selv om du forsvinner ved verdens ende,
husker jeg ditt blikk, dine lange vipper.
Ingen øyne elsker jeg mer, du, blyge,
himmelske nymfe!"

386. "Du går vill! Du ønsker deg månen! Spranget
over verdens høyeste fjell er enkelt
mot å jage, blind av begjær, en nonne,
datter av Buddha.

387. Ingenting i hele den vide verden
kunne jeg begjære -- for lidenskapen
er meg fremmed, utryddet av den våkne
Mesterens lære.

388. Kastet bort som aske, og verdsatt som en
skål med gift er lysten -- for lidenskapen
er meg fremmed, utryddet av den våkne
Mesterens lære.

389. Prøv du din forførelseskunst på en som
aldri satt ved Mesterens føtter! *Jeg* ser,
jeg forstår -- av meg får du ingen glede,
ingen belønning.

390. Jeg er våken! Sorg eller glede, skjellsord,
hyllest ... alt forgjengelig kjenner jeg som

urent. Derfor unngår jeg òg å falle
i dine feller.

391. Jeg er en av Buddhas disipler -- følger
veien, åttedelt, og er uten sorte
strømmer. Ut av hjertet er pilen trukket --
ensom er lykken!

392. Jeg har nemlig sett slike malte dukker:
Bundet opp i pinner med tynne snorer
danser de, som levende menn og kvinner,
mange slags danser.

393. Men når alle pinner og snorer løsnes,
fjernes, kastes, brekkes i to og rykes --
hva blir da igjen å beundre, hvor er
skjønnhetsmagien?

394. Slik er også kroppen en dukke -- uten
livets tråd og pinner forgår dens sødme.
Hva blir da igjen å beundre, hvor er
skjønnhetens blendverk?

395. Som et bilde malt på en vegg, med friske
farger, er mitt legeme uten dybde,
et bedrag; en løgn skapt av sanseinntrykk --
innholdsløs, luftig.

396. Som et tre av gull er den drøm du jager
blindt -- en tom og falsk illusjon, lik kunster
vist av gjøglergrupper på torg, der mengden
søker begeistring.

397. Øyet er en skjelvende ball av tårer,
og glassaktig vev i en hule. Liksom
alle andre øyne er også mine --
de du begjærer."

398. Hun, den skjønne, rev ut det ene øyet --
ikke var hun bundet, men fri i sinnet!
Hun sa: "Vær så god, du skal få det! Ta det,
slik du begjærer!"

399. All hans lidenskap ble til intet; skrekken
la begjæret dødt, og han ba: "Du edle!
Tilgi meg! Må du bli helbredet! Slikt skal
aldri mer hende!

400. Som å favne sviende ild er det å
krenke en som deg; som en giftig slange
slår min handling *meg*! I din visdom, tilgi!
Å, bli helbredet!"

401. Hun gikk fri og ensom til ham som stråler
klart av godhet. Der, i Den våknes nærhet,
ble hun straks helbredet -- fra denne lykken
nådde hun målet.

15. Sangen med mer enn førti vers

72. Isidasi

Isidasi var datter av en respektert og velstående kjøpmann i Ujjeni. Da hun ble voksen, ga foreldrene hennes henne som hustru til en passende ung kjøpmannssønn. I en måneds tid bodde de sammen, og hun var en hengiven og trofast hustru. Men så førte summen av tidligere handlinger til at mannen hennes ble lei av henne og forstøtte henne. Alt dette er fortalt i versene. Hun var fortvilet over at den ene mannen etter den andre hadde vært misfornøyd med henne, og med sin fars tillatelse gikk hun til nonnen Jinadatta og lot seg ordinere. Hun tok fatt på innsiktstreningen, og det varte ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt.

Nå kunne hun glede seg over nirvanas frukter.

Så var det en dag hun hadde gått matrunden i byen Pataliputta. Etter måltidet satte hun seg ned ved bredden av Ganges. Da kom hennes venninne, nonnen Bodhi, bort til henne og spurte henne ut om hennes tidligere opplevelser. Isidasi svarte med å fortelle hele historien på vers.

Som innledning satte redaktørene av "Søstrenes sanger" inn de tre første versene.

402. I Pataliputta, den vakre
byen av blomster
var to kloke og rene nonner
av Sakyas ætt.

403. Isidasi het en av de to --
Bodhi den andre.
Dyp meditasjon og stor kunnskap
var deres fryd.

404. En dag de hadde spist, og vasket
matbollen grundig,
hvilte de på et fredelig sted.
Og Bodhi sa:

405. "Du er vakker og blid, venninne --
din ungdom blomstrer.
Hvordan har verden sviktet, sendt deg
i hjemløshet?"

406. Isidasi, hun som forklarte
læren så dyktig,
sa, der de hvilte: "Hør, nå, Bodhi!
Jeg vil si deg alt!

407. I Ujjeni, den beste av byer,
var min far kjøpmann,
aktet og rik. Jeg var ham kjær,
hans eneste barn.

408. Friere fra de beste slekter
kom for å se meg --
til en kjøpmanns sønn ble jeg gitt
mot høy brudepris.

409. Jeg ga min manns foreldre respekt --
tjente dem ivrig,
bøyde meg dypt for deres føtter,
slik jeg hadde lært.

410. Når hans søstre, brødre, venner kom
-- ja, når min husbond
selv kom til meg -- skalv jeg og ga bort
min sitteplass.

411. Mat og drikke serverte jeg dem --
alt huset bød på
satte jeg frem, og ga hver og en
det som tilkom ham.

412. Jeg sto opp tidlig om morgenen.
På husets terskel
vasket jeg hender og føtter, før
jeg hilste min mann.

413. Som var jeg en tjenestepike,
var han min herre --
jeg kjemmet ham, gned ham med salve,
smykket ham rikt.

414. Jeg kokte selv risen, jeg vasket
bollen og gryten --
som en mor steller et enebarn,
stelte jeg ham.

415. Slik var jeg alltid tro og ærbar,
flittig og ydmyk,
men alt han ga meg, var krenkelser,
hån og forakt.

416. Han ba sin mor og far: 'Gi meg lov,
så jeg kan reise!
Med Isidasi er det ikke
mulig å bo!'

417. 'Snakk ikke slik, sønn! Isidasi

er klok, forstandig
og flittig. Hva er galt med henne?
Hva har hun gjort?'

418. 'Ingen skade har hun gjort. Men jeg
kan ikke leve
med henne mer, det er en plage!
La meg nå gå!'

419. Etter å ha hørt sin sønn spurte
de meg bekymret:
'Si oss uten frykt, Isidasi,
hva du har gjort!'

420. 'Jeg har ikke krenket ham. Ikke
på noen måte!
Aldri sa jeg et vondt ord -- hvorfor
avskyr han meg?'

421. De førte meg tilbake til far
med sorg og jammer:
'Vi beholder vår sønn -- men mister
skjønnhet og fryd!'

422. Så ga min far meg til et annet
hus, der en rikmann
betalte det halve av prisen
den første ga.

423. Jeg bodde hos ham i en måned --
så ble jeg jaget,
jeg som tjente ham som en slave!
Jeg ga ham alt!

424. Da sa min far til en tiggermunk
som gikk matrunden:
'Vær svigersønnen min! Kast fra deg
kappe og skål!'

425. I fjorten dager ble han hos oss --
deretter sa han:
'Jeg vil vandre fritt igjen, hit med
kappe og skål!'

426. Min far -- min mor -- hele min slekt -- sa
til tiggermunken:
'Hva nekter hun deg? Si oss det! Straks

skal alt bli godt!'

427. Til dét sa han: 'Det er nok for meg
å få gå alene.
Med Isidasi er det ikke
mulig å bo!'

428. Med tillatelse gikk han. Men jeg
satt ned og tenkte:
'Jeg må òg bli hjemløs -- eller
gå for å dø!'

429. Så kom den edle Jinadatta --
oppmerksom, verdig,
dydig og lærd -- på matrunden sin
til min fars hus.

430. Jeg ga henne sitteplassen min.
Jeg hilste høflig,
bøyde meg dypt. Så ga jeg henne
vellaget mat.

431. Jeg bød henne de beste retter
som var i huset.
Så sa jeg: 'Edle søster, jeg vil
gå hjemløs ut!'

432. Da sa far: 'Barn -- praktiser læren
her! Du kan glede
asketer med mat og med drikke
her i mitt hus.'

433. Jeg bøyde meg gråtende for ham
og sa: 'Far! Onde
ting må jeg ha gjort, slik jeg plages!
La meg gjøre bot!'

434. 'Så gå, min kjære,' sa far, 'og søk
den gode læren,
oppvåkningens lys -- det største mål
noen kan nå.'

435. Jeg tok avskjed med mor og far, ja,
med hele slekten,
og etter syv dager som nonne
forsto jeg alt:

436. syv liv, og fruktene av disse,
steg frem i minnet.
Lytt oppmerksomt! Jeg vil fortelle
alt, slik det var.

437. Jeg bodde i Erakaccha by
som en rik gullsmed --
en annens hustru forførte jeg
i ungdoms rus.

438. Så falt jeg i helvetes dyp, der
jeg ble kokt lenge.
Deretter ble jeg født om igjen
som apekatt.

439. Syv dager gammel ble jeg kastrert
av flokkens leder:
En annens hustru hadde jeg rørt --
slik bar det frukt.

440. I Sindhava-skogen falt jeg fra
mitt liv som ape --
i en enøyd og halt geits livmor
oppsto jeg på nytt.

441. Jeg ble kastrert -- i tolv lange år
bar jeg barn omkring,
syk, full av mark: En annens hustru
hadde jeg rørt!

442. Så døde jeg, og ble født på ny
hos en kveghandler --
jeg var en kobberrød kalv, kastrert,
og i ett år

443. trakk jeg både plog og kjerre, syk,
blind og skrøpelig.
En annens hustru hadde jeg rørt --
slik bar det frukt.

444. Så ble jeg født av en slavinne --
var verken kvinne
eller mann! For; en annens hustru
hadde jeg rørt.

445. Tretti år gammel døde jeg så --
ble siden gjenfødt

som datter i en vognmanns usle,
fattige hus.

446. Min far hadde stor gjeld -- derfor kom
en fremmed kjøpmann
og slepte meg gråtende bort fra
mitt barndomshjem.

447. Så nådde jeg mitt sekstende år,
og Giridasa,
kjøpmannens sønn, fikk øye på meg --
slik ble jeg gift.

448. En hustru hadde han fra før; en
god, ærbar kvinne
som elsket sin mann høyt. Med henne
yppet jeg strid.

449. På grunn av mine misgjerninger
gikk alle fra meg,
enda jeg tjente dem ydmykt: Nå
er dette slutt!”

16. Den lengste sangen

73. Sumedha

Sumedha var datter av kong Koñca, og ble født i byen Mantavati. Da hun kom i gifteferdig alder, bestemte foreldrene hennes at hun skulle presenteres for kong Anikaratta av Varanavati. Men helt fra hun var liten, hadde hun pleid å besøke nonnene, sammen med andre prinsesser på samme alder og i følge med oppvartende slavinner. Hos nonnene hadde hun lyttet til læren, og som følge av en tidligere beslutning hadde hun allerede i lang tid vært beveget ved tanken på livets og dødens kretsløp. Hun hadde fått tillit til nonnene, og nå da hun var blitt voksen, hadde hun bestemt seg for å vende seg bort fra sanselighetens verden.

Da hun fikk høre hva foreldrene og slektningene hennes hadde blitt enige om, sa hun:

"Hjemmelivet er ikke noe for meg, jeg vil la meg ordinere."

Alt hva foreldrene forsøkte å overtale henne til å gifte seg, så greide de ikke å overbevise henne. Hun tok et sverd og skar av seg håret sitt, idet hun tenkte at da ville det bli lettere å få lov til å ta ordinasjon. Så tok hun det avskårne håret, slik hun hadde hørt nonnene fortelle, og brukte det som utgangspunkt for å meditere over urenhet, slik at hun kom inn i første dypmeditasjonstilstand.

Mens hun mediterte, kom foreldrene hennes for å hente henne til bryllupet. Men nå greide hun å overbevise både foreldrene og hele familien om lærens verdi. Deretter forlot hun hjemmet og gikk til nonnene og fikk ordinasjon. Hun tok fatt på innsiktstreningen, og ettersom hun allerede var moden i kunnskap og var kommet langt i slike ting som bidrar til frigjøring, varte det ikke lenge før hun ble en arahant med full analytisk innsikt.

Da hun så tilbake på det hun hadde oppnådd, brøt hun ut i disse dyptfølte versene:

450. Sumedha,
datter av kong Koñcas førstedronning,
ble i byen Mantavati overbevist
av lærens disipler.

451. Verdig førte hun seg, vakker
var hennes tale, klok
var hun og veltrent
i Buddhas lære.
Hun sa: "Mor og far --
hør på meg!

452. Nirvana
er målet for mine lengsler!
Når selv guders liv
har en ende -- hvor mye mindre
er ikke den tomme
sanseligheten verdt,
den som er så smertefull!

453. Bitter er den. Som rusgift
lokker den, og med falsk sødme
skjuler den helvetes lange natt
av pinsler og gru --

454. der de sørger i fortvilelse,
de onde i tanke og gjerning,
de troløse, grådige dårer
som blindt går den mørke vei.

455. Ingen visdom bærer dårene
i hjerte eller sinn --
om edle sannheter holdes opp
rett foran øynene deres,
vil de ingenting se, men være hindret
av smertens tåkeskyer!

456. Slike sannheter, mor, som den edle
Buddha forklarer, er utenfor
vanlige menneskers viten --
mennesker som nyter
livet, og hvis høyeste mål
er å gjenfødes blant guder.

457. Selv guder er fanget
av fødsel og død, selv
deres liv har en ende.
Men dårene frykter ikke
å bli født igjen og igjen.

458. Fire er sorgens veier --
kun to leder til sinnets blomstring.
For dem som pines i helvete,
finnes ingen utgang
i hjemløshet.

459. Gi meg deres tillatelse
til å gå ut, til å følge
den store Mesterens lære!
Jeg lengter etter å fri meg
fra fødsel og død.

460. Hvordan kan jeg være tilfreds
i denne elendige hule kroppen!
La meg gå! Bare slik
kan livsbegjæret slukkes.

461. Dette er de opplystes æra!
Mørkets tid er over, det rette
øyeblikket er inne!
Aldri
skal jeg svikte

treningsreglene, det rene liv.”

462. Slik talte Sumedha
til sin mor og sin far:
“Jeg spiser ikke et måltid mer
før jeg har blitt nonne!
Heller bøyer jeg meg for døden!”

463. Moren gråt i sorg, og faren
var slått av smerte --
sammen trøstet de Sumedha
som lå sammensunket
på terrassen.

464. “Reis deg, barn! Sørg ikke!
For du er lovet bort.
Kong Anikaratta
er en flott mann -- til ham
er du lovet som brud,

465. du skal bli hans førstedronning!
Livet som nonne er vanskelig, kjære --
treningsreglene harde.

466. Som dronning kan du herske,
nyte stor rikdom og lykke!
Du er ung -- gled deg
over kjærlighet og luksus, gled deg
over bryllupet, barn!”

467. Da sa Sumedha: “Nei!
Hvordan kan jeg tenke på slikt
når tilværelsen er uten kjerne?
Ordinasjon eller døden!
Bryllup kommer ikke på tale!

468. Jeg vil ikke klamre meg til
denne råtne, urene kroppen
som stinker av piss -- skremmende
som en krypt full av lik
er den, og helt utenfor min
kontroll.

469. Jeg vet hvordan kroppen
virkelig er: Motbydelig tilklint
med slintrer og blod, full av makk --
en haug gribbemat! Hvorfor

må vi slepe på daukjøtt som dette!

470. Snart legges kroppen på gravplassen,
tom, uten sjel, som søppel,
kastet bort i avsky
av slektninger --

471. ja, når til og med ens foreldre
vasker likstanken av seg
og vemmes --
hva da med andre mennesker!

472. Likevel henger vi fast ved våre kropper,
disse urene dyngene av sener og bein,
disse stinkende sekkene av skitt og tårer .

473. Om en plukket kroppen i deler,
eller vrengte innsiden ut,
ville ikke engang ens egen mor
holde ut, men brekke seg
i kvalme!

474. All smerte og bekymring
skyldes kroppens eksistens --
hvordan kan jeg gifte meg
når jeg tenker på dette?

475. Om tre hundre skarpslipte sverd
skulle gjennombore meg
dag etter dag i hundre år,
ville likevel det vært bedre
om det bare gjorde slutt på lidelsen!

476. En slik pine burde den tåle
som husker Mesterens ord:
'Livets og dødens kretsløp
er langvarig for den
som blir drept igjen og igjen.'

477. Talløse er pinslene
blant guder og mennesker,
i dyreriket, i åndeverdenen,
blant spøkelser og demoner,
og i helvetes riker --

478. ja, plagene i helvete

er mange for den som har falt
dit ned. Selv blant guder
er ingen frelse -- nirvana
er den høyeste lykke!

479. De som ivrige følger
Mesterens lære, kan oppnå
utslukningens fred om de nøysomt
og uten grådighet streber mot
dødens og fødselens ende.

480. I dag, far, går jeg ut
i hjemløshet! Hva skal jeg
med denne tomme rikdommen?
Jeg avskyr sanseligheten
som surt oppkast -- i meg er den død
som en palme rykket opp med rot."

481. Dette sa Sumedha til sin far -- og samtidig
ankom Anikaratta, brudgommen,
med praktfullt følge for å feire
bryllup til avtalt tid.

482. Med en skarp dolk skar Sumedha av
sitt myke, sorte hår --
ensom låste hun seg inne
og gikk inn i dyp meditasjon,

483. der hun så alle tings forgjengelighet
og forsto den helt og fullt.
Anikaratta
kom nå inn i slottet,

484. han styrtet opp trappen
mot rommet der Sumedha satt,
la sine juvelprydede hender mot hverandre
og ba:

485. "Sumedha! Som dronning
kan du herske, og nyte
rikdom og skjønnhet. Du er ung!
Gled deg! Lykke og luksus
er få forunt --

486. jeg skjenker deg mitt
kongerike! Slik rikdom
kan være til glede; du kan gi

gaver til fattige og asketer.
Vær ikke trist, la ikke
foreldrene dine sørge."

487. Sumedha sa:
"Jeg er ikke interessert i rikdom --
jeg har ingen illusjoner om nytelse.
Heller ikke du bør la deg lure, men
åpne øynene for sanselighetens farer.

488. Tenk på Mandhata, konge over fire
kontinenter! Han elsket sin lyst
og tok for seg av livet -- men døde
misfornøyd og med uro i sinnet.

489. Om juveler hadde regnet
fra alle himmelretninger,
hadde likevel ikke sanselighet
ført til sinnsro, hadde likevel
menneskene dødd ulykkelige.

490. Som slaktekniver skjærer lysten.
Som slangegift bedøver lysten.
Som fakler brenner lysten.
Som et kranium griner lysten!

491. Forgjengelig er sanseligheten
og full av pine som dødelig gift
eller glødende jernkuler i munnen.
Lysten er det ondes rot,

492. bitre er dens frukter. Den er
som smertefulle byller i kjøttet,
som falske drømmer eller
lånt gods.

493. Som sverd og spyd
er lysten; som pest, ondskap
og drap, som en grop
med glødende kull, som angst
og ødeleggelse
er lysten.

494. Dette er min beskrivelse
av sanselighet og lyst!
Gå! Jeg har ingen tillit
til tilværelsen;

495. hva vil en annen gjøre for meg
når det brenner i hans eget hår?
Enhver må kjempe for å overvinne
egen alderdom og død."

496. Sumedha åpnet døren og så
foreldrene og Anikaratta
gråtende på gulvet.
Hun sa:

497. "Langsom er livets og dødens sirkel
for dårer som gråter uten stopp
over sin fars død og
sin brors, og av redsel
for sin egen!

498. Husk tårene, husk
melken og blodet, liv etter liv
hver skapning lever,
tilsynelatende endeløst;
husk knoklene
som hoper seg opp!

499. Husk de fire hav
av tårer, melk og blod.
Husk at knokkelhaugen etter én
eneste manns mange liv
er stor som et fjell.

500. Gjennom utallige fødsler
er hver enkelts mødre så mange
at om hele India var dekket
av ørsmå frø, ville det vært
flere mødre enn frø.

501. Gjennom utallige fødsler
er hver enkelts fedre så mange
at om alle kvister og gresstrå i verden
var kuttet i firetommers biter,
ville det vært flere fedre enn biter.

502. Husk lignelsen om den blinde skilpadden
som svømmer i det store havet, husk
det flytende åket med hull i,
og hvor liten sjansen er
for at skilpadden stikker hodet opp
i dette hullet: Så liten

er sjansen for å bli gjenfødt som menneske.

503. Husk at menneskets form
er som skum på havet --
uten kjerne og alltid foranderlig.
Husk helvetes pine!

504. Husk dem som fyller opp gravplassene
igjen og igjen, husk den grådige
krokodillen, husk
de fire sannhetene.

505. Når den udødelige lærens
nektar finnes, hvorfor
smake det bitre, hvorfor
dvele ved sanselighetens
beske smak?

506. Når den udødelige lærens
nektar finnes, hvorfor
fanges av lystens mørke
feber? For all lyst
brenner, gløder i blodet.

507. Når den store freden finnes,
hvorfor falle i lystens
fiendtlige bakhold?
Som en tyv,
som en krigersk konge,
som morderisk ild, som flom
er lysten.

508. Når sann frihet finnes,
hvorfor råtne i lystens lenker?
Slavebundet av sine sanser
lider mennesket grusomme smerter.

509. En gressfakkel brenner hånden din
om du ikke slipper taket i tide --
slik er lysten, den svir
alle som lar seg fange.

510. Forkast ikke varig lykke
for kortvarig nytelse;
vær ikke lik fisken som svelger
fiskekroken og dør.

511. Tem lystene dine før
de lenker deg som en hund
og fortærer deg, slik sultne
kasteløse eter hunder.

512. Grenseløs
er smerten og sorgen
som venter deg om du henger fast
ved lysten!

513. Når det som ikke eldes,
finnes, hvorfor bry seg om
sanseligheten? Den bringer
alderdom, sykdom og død
overalt og i alle liv.

514. Det som er uten alder, er uten død --
og dette som verken eldes eller dør,
er uten sorg, uten fiendskap,
uten frykt og plager.

515. Mange har oppnådd dette
som ikke dør: For dette
er mulig for alle
som trener grundig og flittig
-- men ikke for den som er doven!"

516. Slik talte Sumedha
som ikke fant glede i det verdslige,
og hun kastet sitt avskårne hår
på gulvet foran Anikaratta.

517. Anikaratta reiste seg, bøyde seg
dypt for Sumedhas far, og sa:
"La Sumedha, den klarsynte, gå
til ordinasjon! Hun kjenner
den sanne frihet!"

518. Slik fikk hun foreldrenes tillatelse,
og ordinerte seg ut fra redsel
for sorg og farer. Stor var den visdom
hun oppnådde mens hun arbeidet
mot det høyeste mål.

519. Vidunderlig var nirvana
for kongsdatteren!
Og i dette sitt siste liv

fortalte hun om de tidligere:

520. “På Mester Konagamanas tid
var vi tre venninner som ga
munkene og nonnene
en vakker bolig i gave.

521. Ti ganger, hundre ganger,
ja, ti tusen ganger fødtes vi
blant gudene, for ikke å snakke om
blant menneskene!

522. Mektige var vi
blant gudene, for ikke å snakke om
blant menneskene! Jeg var
en stor konges hustru,
juvelen blant hans dronninger.

523. Dette er årsaken; dette er roten;
dette er frihetens kilde:
Å glede seg over læren!
Dette er det første skritt
på veien til nirvana:
Å fryde seg over Buddhas ord!

524. Slik gjør de
som har tillit til læren
og Mesterens fullkomne visdom:
De vender seg bort fra livet,
gir avkall på sanselighetens rus.”

Kilder

Utgaver på pali

Budsir CD-ROM (Tipitaka med kommentarer), Bangkok 1994.
Chatta Sangayana CD-ROM (Tipitaka med kommentarer), Igatpuri 1998.
Dhammapala: *Paramatthadipani nama Therigatha-atthakatha*. Bangkok 2525/1982.
Syamaratthassa Tepitakam. Bangkok 2502/1959.

Oversettelser til europeiske språk

Neumann, Karl Eugen: *Die Lieder der Mönche und Nonnen Gotamo Buddhos*, 2. utg., München 1923.
Norman, K.R.: *The Elders' Verses, II, Therigatha*. London 1971.
Rhys Davids, Mrs.: *Psalms of the Early Buddhists, 1. Psalms of the Sisters*, London 1909, 1964.